

Begroting politie

2017-2021

Inhoud

	Inleiding	7
1	Context	9
	1.1 Externe context	11
	1.2 Korpsontwikkelingen	12
2	Samenvatting resultaat en kengetallen	15
	2.1 Financiële randvoorwaarden	17
	2.2 Exploitatieresultaat	17
	2.3 Personele sterkte	17
3	Uitgangspunten	21
4	Toelichting op de exploitatie	25
	4.1 Algemeen beeld	27
	4.2 Toelichting op de reorganisatiekosten	33
	4.3 Toelichting op Landelijke MeldkamerOrganisatie (LMO)	35
	4.4 Toelichting op Recherche SamenwerkingsTeam (RST) en Team Bestrijding en Ondermijning (TBO)	35
5	Toelichting op de balans	37
	5.1 Activa	39
	5.2 Passiva	39
6	Treasury / financiering	43
	6.1 Toelichting kasstroomoverzicht	45
	6.2 Financiering	45
7	Risicoparagraaf	47
	Modellen	51
	Model A: Balans	52
	Model B: Exploitatierekening	53
	Model C: Kasstroomoverzicht	54
	Model D: Personeelsinformatie	55
	Model E: Kapstokmodel	56
	Bijlagen	61
	Bijlage 1: Specificaties bijdragen	61
	Bijlage 2: Reorganisatiekosten	63
	Bijlage 3: Recherche Samenwerkingsteam (RST) en Team Bestrijding Ondermijning (TBO)	65
	Bijlage 4: Waarderingsgrondslagen	69

Inleiding

Hierbij treft u de begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2021 aan. Deze begroting van de politie is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Politiewet en de daarop gebaseerde regelgeving en richtlijnen. De begroting is opgesteld conform de Jaaraanschrijving Politie 2017 en is grotendeels gebaseerd op de personele en materiële kosten die horen bij het uitvoeren van vastgestelde voornemens. Het financieel kader is ten opzichte van de Jaaraanschrijving 2017 bijgesteld zodat de vastgestelde ambities (per 1-1-2016) kunnen worden gerealiseerd. Er is nu sprake van een financieel duurzame begroting die de mogelijkheid biedt de operationele prestaties op peil te houden, de transitie voortvarend door te zetten, de bedrijfsvoering in werking te brengen en het welzijn van medewerkers op niveau te brengen.

Het korps heeft samen met de Minister en de toezichthouders de balans opgemaakt van de resultaten na de start van de Nationale Politie. Naar aanleiding van deze balans is in gezamenlijkheid besloten tot een herijking van het realisatieplan met als doel een meer integrale heroverweging van de ambities die het korps hanteert ten opzichte van de draagkracht van het

korps in de komende jaren. Uit deze herijking is onder meer naar voren gekomen dat er vertraging is ontstaan in het op orde brengen van de basis. Hierdoor is de periode om 'de basis op orde' te brengen verlengd van twee naar totaal vijf jaar (tot ultimo 2017). Daarnaast wordt voorrang gegeven aan afronding van de personele reorganisatie. Het jaar 2017 zal, na de feitelijke plaatsing van de medewerkers, in het teken staan van de kwantitatieve en kwalitatieve match tussen taken en beschikbare medewerkers.

Daarnaast heeft de Minister in het licht van de herijking, opdracht gegeven om onderzoek te laten uitvoeren naar de (meerjarige) balans van de vastgestelde voornemens voor de politie, gegeven de ter beschikking gestelde meerjarige budgetten voor personeel en materieel¹. De Minister heeft, naar aanleiding van de uitkomst van het onderzoek, extra middelen beschikbaar gesteld waarmee een duurzaam evenwicht ontstaat tussen personeel (in het inrichtingsplan vastgestelde sterkte) en materieel, gegeven de vastgestelde beleidsmatige voornemens. Met deze begroting, die is gebaseerd op het bestaande beleid, de vastgestelde voornemens voor de

politie en de daarbij behorende middelen is de basis gelegd om de transitie, inclusief de personele reorganisatie af te ronden, naast het behalen van de doelen in het verbeteren van de veiligheid. De verwachte ontwikkelingen, ook op basis van het nu vastgestelde beleid voor de jaren na 2017, zijn verwerkt in de meerjarenraming.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat in op de voornaamste ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting. In hoofdstuk 2 worden de financiële randvoorwaarden, het exploitatieresultaat en de besparingsdoelstellingen beschreven. De belangrijkste uitgangspunten worden opgesomd in hoofdstuk 3. De hoofdstukken 4 tot en met 6 lichten de ontwikkelingen ten aanzien van de exploitatie, balans en treasury meer gedetailleerd toe. De geïdentificeerde financiële risico's zijn beschreven in hoofdstuk 7. In de bijlagen zijn naast de vier voorgeschreven bestuurlijke modellen, het kapstokmodel, een specificatie van de rijks- en overige bijdragen opgenomen.

¹ Kamerstukken II, 2015-2016, 29628, nr. 624

1

Context

Context

1.1 Externe context

De belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting worden hieronder nader toegelicht. In de begroting is rekening gehouden met de landelijke en regionale prioriteiten, zoals die ten tijde van het opstellen van de begroting zijn vastgesteld.

Herijking Nationale Politie: meer realisme

Ruim tweeënehalf jaar na de start van de nationale politie is in 2015 de balans opgemaakt. Er is door de nationale politie al veel bereikt. Dat geldt ook voor de dienstverlening. Het verder inrichten van de nationale politie vraagt echter meer tijd. Daarom is besloten tot een herijking van het realisatieplan: een meer integrale heroverweging van de ambities die het korps hanteert ten opzichte van de draagkracht van het korps in de komende jaren. Alleen zo kunnen de doelen van de nationale politie gerealiseerd worden. Die politieorganisatie moet staan voor: een betere dienstverlening aan burgers, efficiënte bedrijfsvoering, betere landelijke samenwerking, betere uitwisseling van kennis en expertise en ruimere mogelijkheden voor het gezag te sturen op de inzet van de politie.

Er komt meer tijd om de basis op orde te brengen en de personele reorganisatie af te ronden. De korpsleiding gaat meer kaders stellen en strategischer werken. Tegelijkertijd krijgen de politiechefs van de tien eenheden meer verantwoordelijkheid om de resultaten en kwaliteit van hun eenheden waar te maken. De politiechefs krijgen grotere invloed op de bedrijfsvoering, zodat zij zo goed mogelijk kunnen inspelen op de lokale wensen.

In het "Uitvoeringsplan 2016 Transitie Politie" zijn voor 2017 vier kerndoelstellingen geformuleerd:

- Personele reorganisatie afronden, zekerheid en stabiliteit in de organisatie
- Meer tijd om de basis (bedrijfsvoering) op orde te brengen, keuzes maken en faseren
- Meer evenwicht in sturing met meer

- ruimte voor lokaal maatwerk
- Versterking kennis en kunde, ontwikkeling van de politie professional.

Rapportage "Inzicht in de omvang van het personele en materiële budget Nationale Politie 2016-2020"

In de herijking is met het oog op de realisatie van de besparingen een kritisch onderzoek aangekondigd: kan met de voorziene omvang van het budget voor de materiële lasten, de huidige ambities ten aanzien van prestaties, dienstverlening, kwaliteit personeel, huisvesting, ICT etc. duurzaam worden gerealiseerd.

Eind maart 2016 is de rapportage "Inzicht in de omvang van het personele en materiële budget nationale politie 2016-2020" naar de Tweede Kamer gezonden. Uit dit onderzoek en de validatie van het onderzoek is gebleken dat het (financieel) duurzaam evenwicht van de politie, gegeven de vastgestelde beleidsmatige voornemens binnen de toenmalige kaders, onder druk stond. Dit ondanks efficiëncyslagen die de politie al had weten te realiseren. Het ging hierbij om een bedrag olopend tot bijna € 300 miljoen in 2020. Door de Minister van Veiligheid en Justitie zijn financiële middelen, conform de uitkomsten van het personeel en materieel onderzoek, beschikbaar gesteld waarmee de politiek vastgestelde sterkte en de voornemens structureel gefinancierd kan worden.

Hiertoe zijn naast de financiële uitkomsten in het rapport "Inzicht in de omvang van het personele en materiële budget Nationale Politie 2016-2020" ook een aantal aanbevelingen opgenomen met betrekking tot sturing op en sturing door de politie. Ook het Verantwoordingsonderzoek 2015 van de Algemene Rekenkamer bevatte belangrijke aanbevelingen voor het versterken van de financiële sturing en beheersing.

In het kader van de (financiële) sturing en beheersing zal opvolging worden

gegeven aan deze aanbevelingen (zie verder 1.2 Korpsontwikkelingen). Belangrijke elementen daarin zijn:

Aanbevelingen Algemene Rekenkamer:

- Aan de Minister van Veiligheid en Justitie wordt aanbevolen om de beschikbaar gestelde bijdrage aan de politie in balans te brengen met de gevraagde prestaties en de door te voeren maatregelen. Het is vervolgens van belang om bij beleids- en wetwijzigingen consequent de financiële consequenties in beeld te brengen. Er zijn echter aanvullende verbeteringen wenselijk vanuit zowel de kader stellende verantwoordelijkheid als de verantwoordelijkheid voor het beheer op de politie.
- Aan de Minister van Veiligheid en Justitie wordt aanbevolen om te bevorderen dat binnen de politie de bedrijfsvoering onderwerpen meer in onderlinge samenhang worden aangestuurd vanuit een realistisch tijdspad.

Sturing op de politie:

- Richt een transparant proces in van voorbereiding en besluitvorming rondom de begroting van de nationale politie passend binnen de begrotingsprocessen van de rijksoverheid. Expliciteerde voorportalen/gremia en de verantwoordelijkheidsverdeling in de besluitvorming binnen het ministerie van Veiligheid en Justitie en de nationale politie.
- Maak heldere afspraken over de behandeling van (nieuwe) beleidsinitiatieven en prioriteiten en de financiële consequenties daarvan.
- Voer uitvoeringstoetsen uit met betrekking tot de haalbaarheid van (nieuwe) beleidsinitiatieven en prioriteiten.
- Maak de jaaraansrijvingen compacter, explicieter en transparanter. Formuleer meerjarig doorwerkende hoofdlijnen voor zowel beheer als taakuitvoering.

Sturing door de politie:

- Werk vanuit de financiële kaders en de beleidsprioriteiten aan een jaarlijkse beleidsbrief met accenten.
- Expliciteer de budgetverantwoordelijkheden binnen de politieorganisatie.
- Breng het proces van bestedingsplan

in lijn met het begrotingsproces. Bestedingsplannen mogen het beschikbare budgettaire kader niet overschrijden.

- Spiegel het interne begrotingsproces aan de rijksbegrotingscyclus: richt één hoofdbesluitvormingsmoment in en sta alleen op vaste momenten in het lopende jaar afwijkingen in de lopende begroting toe.

Internationale ontwikkelingen: Vluchtelingen en terreurdreiging

De afgelopen jaren is Europa geconfronteerd met een toestroom van vluchtelingen en meerdere terreuraanslagen, zoals in Parijs en Brussel. Dit heeft zijn weerslag op Nederland, zowel in de vorm van de toestroom van vluchtelingen naar Nederland, als in de vorm van een verhoogde terreurdreiging. De politie speelt hierin een belangrijke rol als het gaat om de veiligheid van Nederland. Vanwege de verhoogde terreurdreiging zijn er zichtbare en onzichtbare maatregelen genomen die meer inzet van de politie vragen. Ook voor de toestroom van vluchtelingen naar Nederland wordt extra inzet van de politie gevraagd: identificeren en registreren van deze vluchtelingen en extra inzet op de openbare orde en handhavingstaak.

Voor het begrotingsuitvoeringsjaar 2016 is de politie voor de extra gemaakte kosten ten aanzien van de toestroom vluchtelingen gecompenseerd. Voor 2017 is voor de taak identificeren en registreren een bijdrage opgenomen in de begroting. De extra inzet van de politie heeft gevolgen voor de inzet van de politie op andere afgesproken taken.

Inbedding van de Politieacademie

De beoogde ingangsdatum van de wetwijziging van de nieuwe wet op het politieonderwijs is 1 januari 2017. Naar verwachting gaat het beheer van de Politieacademie per 1 januari 2017 formeel over naar de politieorganisatie. De daadwerkelijke realisatie van de inbedding van de beheertaken, die worden uitgevoerd ten behoeve van het Politieonderwijs en -kennis en ter ondersteuning van de Politieacademie zal conform afspraak nog tot en met 2019 gaan duren. Om deze taken te kunnen uitvoeren wordt

de inrichting van het korps aangepast. Daarom zijn de financiële implicaties van de inbedding van de Politieacademie nog niet opgenomen in de begroting 2017-2021. Voor het jaar 2017 stelt de Politieacademie nog een separate begroting op die de politie conform afspraak uitvoert. Voor het begrotingsjaar 2018 is een geïntegreerde begroting voorzien.

Vorming landelijke meldkamerorganisatie (LMO)

De vorming van de Landelijke meldkamerorganisatie (LMO) is een gezamenlijk proces met betrokken partners. Met betrekking tot de vorming van de LMO is een heroriëntatie afgesproken. Deze heroriëntatie behelst de volgende fasering:

- Realisatie van de tien in het transitieakkoord bepaalde locaties en de landelijke IV, op basis van het aangepaste landelijk kader waarin ook de financiële afspraken staan. De samenvoegingen worden bestuurd vanuit de lokale stuurgroepen onder leiding van de voorzitters Veiligheidsregio.
- Parallel wordt verkend wat de multidisciplinaire samenwerking precies inhoudt. Dit zal tot 2020 gaan duren.

Uit deze heroriëntatie zijn de volgende richtinggevende besluiten ten aanzien van de vorming LMO naar voren gekomen:

- De vorming van de LMO en het inbedden binnen de politie door inwerking treden van het Wetsvoorstel, volgt vanaf 2020;
- De politie heeft de programma organisatie opnieuw vormgegeven en neemt het voorzitterschap van de stuurgroep LMO op zich.

Er komt meer scheiding van beleid (kaders, financiën, wet) en uitvoering (multidisciplinaire samenwerking, uitvoering binnen kaders). Het ministerie van VenJ richt zich op het beleid, de politie en haar partners op de uitvoering.

Het realiseren van 10 regionale meldkamerlocaties met één landelijke IV-infrastructuur leidt tot robuustere meldkamers die elkaars taken kunnen

overnemen bij calamiteiten en het biedt de basis voor kwaliteitsverbetering. Voor de politie is dit van groot belang omdat de inrichting van het korps gebaseerd is op 10 regionale politiemeldkamers en één landelijke die intensief, als één netwerk met elkaar samenwerken.

De IV-activiteiten met betrekking tot de LMO richten zich momenteel op het ontwikkelen en aansluiten van de nieuwe meldkamers op de nieuwe landelijke IV-infrastructuur, te beginnen met de meldkamer Rotterdam. Daarnaast zijn de programmakosten vorming LMO geoordeeld. Beide kostenposten maken deel uit van deze begroting en kennen een bijzondere bekostiging (Zie verder 5.3 Toelichting op Landelijke Meldkamer Organisatie LMO).

1.2 Korps-ontwikkelingen

Omvangrijke veranderingsoperatie

De Nationale Politie is op 1 januari 2013 van start gegaan. De komende jaren staan voor het korps vooral in het teken van de omvangrijke veranderingsoperatie: het realiseren van de inrichting, de daarvoor uit te voeren personele reorganisatie en veranderingen op het gebied van cultuur, gedrag en leiderschap. Tegelijkertijd dienen de operationele prestaties op peil te worden gehouden, de bedrijfsvoering verder in werking gebracht te worden en het welzijn van de medewerkers op niveau gebracht te worden.

Een belangrijk element in de operationele prestaties op peil houden is de inzet van wijkagenten. Voor de vorming van NP waren er gebieden waar de wijkagent niet of beperkt was ingericht en er moest een forse inhaalslag worden gemaakt om de meer dan 3400 formatieplekken op vullen; deze formatie is vastgesteld op basis van de norm van 1 op 5000 inwoners. Hierbij is de afspraak gemaakt dat een wijkagent 80% van zijn tijd gebruikt ten behoeve van de wijk. Nu de bezetting van de basisteams op gang komt zal naar verwachting de druk op wijkagenten verminderen. Het kan niet ontkend

worden dat ontwikkelingen als terrorismedreiging en de verhoogde instroom van vluchtelingen tegelijkertijd druk zetten op de hele politie; ook op de wijkagent.

Inzet is om in 2017 de bezetting van de wijkagentenfunctie te verhogen naar 97%, hiermee wordt een meer dan redelijke en financieel verantwoorde inspanning gepleegd, die rekening houdt met enige frictie vacature-ruimte. Waar nodig worden vacatures tijdelijk vervuld dan wel waargenomen. Er is altijd een aanspreekpunt voor zowel de burger als het lokaal gezag.

Zoals in de herijking ook genoemd is het welzijn van medewerkers een belangrijke pijler voor de politie. Het is de korpsleiding er alles aan gelegen om het ziekteverzuim aan te pakken. In augustus 2015 zijn in het herijkt realisatieplan heldere doelen gesteld ten aanzien van ziekteverzuim. Echter deze doelstellingen zijn met de recente cijfers te ambitieus, maar een trendbreuk moet worden gerealiseerd. De korpschef wil eind 2017 een daling van ten minste 0,5 procentpunt ten opzichte van het huidige percentage (7%).

In het realiseren van de inrichting van het korps en het vastgestelde beleid, zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet. Echter het definitief realiseren van die ambitie en het meerjarenbeleid is gebaat bij koersvastheid in de uitvoering ervan. Om die reden is het korps terughoudend om nieuw beleid toe te voegen aan reeds vastgesteld meerjarenbeleid. Hierbij zal het korps de reguliere politietaken blijven uitvoeren.

Selfassessment financiële sturing en beheersing

In de brief van de Minister van Veiligheid en Justitie aan de Tweede Kamer (tussenbericht Herijking van 23 november 2015) zijn maatregelen genoemd ten aanzien van de (financiële) sturing bij de politie³. Een van deze maatregelen betreft het uit te voeren selfassessment naar de wijze van financiële sturing binnen de politie en de hiervoor benodigde verbetermaat-

regelen. De Commissie van Toezicht op beheer politie is door de minister van Veiligheid en Justitie verzocht om een advies over de financiële sturing te geven op basis van de door de politie uitgevoerde selfassessment.

Door de Commissie van Toezicht zijn de, in het selfassessment benoemde punten van de versterking van de financiële functie, het in werking brengen van de P&C-cyclus en gedeeld eigenaarschap als randvoorwaarden, onderschreven.

De Tweede Kamer is onder andere over het selfassessment inclusief het advies van de Commissie van Toezicht geïnformeerd bij reguliere voortgangsbrieven over de vorming van de nationale politie⁴.

Het door de politie uitgevoerde selfassessment geeft grotendeels invulling aan de aanbevelingen op gebied van sturing en beheersing in het rapport "Inzicht in de omvang van het personele en materiële budget Nationale Politie 2016-2020".

In dit selfassessment zijn de randvoorwaarden geschetst waaronder de financiële sturing (als onderdeel van de totale sturing) op orde kan komen. De Commissie van Toezicht ziet als belangrijke prioriteit bij de doorontwikkeling van de financiële functie de beschikbaarheid van adequate managementinformatie.

Uitkomst van het selfassessment is dat de politie verbetering op gebied van sturing en beheersing ziet langs de lijn van de volgende onderwerpen:

- Doorontwikkeling begroting, budgetteren, verantwoording
- Herinrichting financiële informatievoorziening
- Versterking control

Conform de herijking is een belangrijke kerndoelstelling het op orde hebben van de basis van de bedrijfsvoering. Dit betekent dat er stappen gezet moeten worden om de financiële informatievoorziening in te richten om verbeteringen in de begroting en budgettering mogelijk te maken. Op dit moment wordt gewerkt aan de aanpak van de genoemde onderwerpen, die parallel aan elkaar in uitvoering worden

gebracht waarbij de onderlinge samenhang en volgorde niet uit het oog worden verloren.

Hiertoe is de governance van het korps gewijzigd en deze vormt daarmee de basis voor de volgende verbeteringen:

- Een nieuw lid van de korpsleiding is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de gehele bedrijfsvoering, met uitzondering van de CIO die verantwoordelijk is voor de IV-opgave.
- Beperking van het beleid tot een aantal hoofdpunten; de verdeling van de middelen is een afgeleide van dit langjarige beleid.
- De te behalen doelstellingen en (tussentijdse) resultaten worden voor vaststelling getoetst op haalbaarheid.
- De lopende harmonisatie van uitvoeringsregelingen wordt met kracht voortgezet.
- De bestedingsplannen (budgetteren) krijgen een directe relatie met de uitvoering van het beleid en blijven binnen de vooraf vastgestelde kaders.

Daarnaast zal het toezicht op de uitvoering van de maatregelen op het gebied van de bedrijfsvoering en de besteding van de budgetten met voorrang worden ingericht en vormgegeven. Functies op het gebied van control, kwaliteit en toezicht worden geconcentreerd. De auditfunctie wordt met prioriteit versterkt en er komt een auditcommissie.

De Minister van Veiligheid en Justitie wordt geïnformeerd over de realisatie van de verbeterpunten op gebied van sturing en beheersing aan de hand van periodieke rapportages.

3 Kamerstukken II, 2015-2016, 29628, nr. 591

4 Kamerstukken II, 2015-2016, 29628, nr. 643

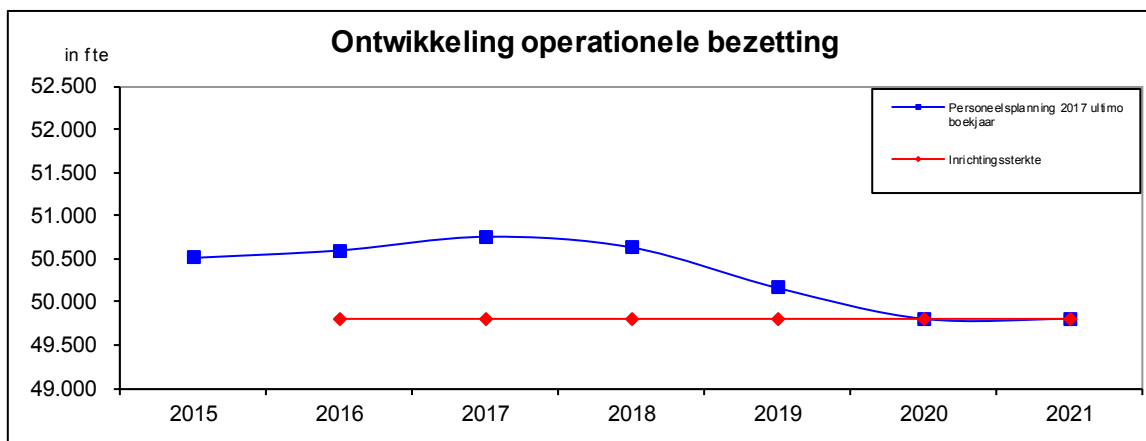
2

Samenvatting resultaat en kengetallen

2.1 Exploitatieresultaten over de begrotingsperiode 2017-2021

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal bijdragen	5.145	5.043	5.414	5.280	5.320	5.296	5.210
Totaal personele kosten	4.169	3.964	4.277	4.209	4.155	4.092	3.996
Totaal materiële kosten	1.170	1.164	1.185	1.158	1.188	1.193	1.195
Totaal exploitatiekosten	5.338	5.129	5.462	5.366	5.343	5.285	5.191
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	194-	85-	48-	87-	22-	11	19
Buitengewone lasten	-	-	7	-	-	11	19
Buitengewone baten	121	89	56	87	22	-	-
Exploitatieresultaat	72-	4	-	-	-	-	-

2.2 Ontwikkeling operationele bezetting

Samenvatting resultaat en kengetallen

In dit hoofdstuk worden de financiële randvoorwaarden, het exploitatieresultaat, de besparingsdoelstellingen en de beleidsuitgangspunten met betrekking tot eigen vermogen en personeel nader beschreven. In hoofdstuk 4 wordt meer inhoudelijk ingegaan op de meerjarenexploitatie.

2.1 Financiële randvoorwaarden

De begroting en meerjarenraming zijn gebaseerd op het financieel kader, zoals opgenomen in de Jaaraanschrijving Politie 2017 en de politieke besluitvorming. Het budgettaire kader bestaat uit algemene, bijzondere en overige rijksbijdragen.

De begroting is in lijn met de uitkomsten van het personeel en materieel onderzoek. Dat wil zeggen dat in de begroting de financiële vertaling is opgenomen van de activiteiten en middelen die samenhangen met de vastgestelde voornemens. Randvoorwaarden daarbij zijn:

- Het sturen op de uitvoering binnen de gestelde financiële kaders. Gedurende het uitvoeringsjaar wordt de voortgang zichtbaar gemaakt door middel van periodieke (management)rapportages;
- Het realiseren van de besparingsdoelstellingen;
- Het op peil houden van het vermogen, d.w.z. het vermogen binnen de geldende kaders brengen, dan wel houden om zo het weerstandsvermogen van de Nationale Politie te borgen;
- Het sturen op het realiseren van een betaalbare operationele sterkte en een niet-operationele sterkte van passende omvang.

In het hoofdstuk 'Toelichting op de balans' wordt nader ingegaan op de financiële randvoorwaarde met betrekking tot het eigen vermogen.

2.2 Exploitatieresultaat

In tabel 2.1 zijn de exploitatieresultaten over de begrotingsperiode 2017-2021 in beeld gebracht. Tevens zijn de vergelijkende geconsolideerde cijfers jaarrekening 2015 en begroting 2016 opgenomen.

De jaarrekening 2015 laat een negatief exploitatieresultaat zien. Het resultaat is onder meer negatief beïnvloed door de terugwerkende kracht betaling van het vakantieloon. Daarnaast komen extra kosten voort uit externe inhuur en worden ingeboekte besparingen in de materiële kosten (nog) niet gerealiseerd.

Het meerjarenperspectief laat een sluitend beeld zien doordat de Minister financiële middelen voor de politie heeft uitgetrokken om de uit het personeel en materieel onderzoek geconstateerde onbalans in het duurzaam evenwicht te elimineren. Dit maakt dat het financieel duurzaam evenwicht van de in het inrichtingsplan vastgestelde sterkte, gegeven de vastgestelde beleidsmatige voornemens toekomst vast is gemaakt.

De afgesproken dekking van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2015-2017 is verwerkt in het financieel kader. De loonbijstelling 2017 (onder voorbehoud) is opgenomen, besluitvorming hierover vindt in 2017 plaats bij de Voorjaarsnota 2017.

2.3 Personele sterkte

Operationele sterkte

De politie werkt toe naar de met de Tweede kamer afgesproken operationele doelsterkte. De realisatie hiervan verloopt stapsgewijs, langs de operationele inrichtingssterkte van 49.802 fte. De doelsterkte is verdeeld over de 10 regionale eenheden en de landelijke eenheid. De afspraken om per eenheid te komen tot de doelsterkte zijn vastgelegd in het besluit "verdeling sterkte en middelen politie".

De aspiranten maken deel uit van de operationele sterkte. Met de instroom van aspiranten wordt geanticipeerd op de (toekomstige) uitstroom en de bezetting in de gebied gebonden politie (GGP). Daarnaast draagt deze instroom bij aan meer stabiliteit in het totaal aantal aspiranten werkzaam in het korps en in opleiding bij de Politieacademie. Naast initiële instroom, is er sprake van specifieke instroom in de opsporing. Dit betreft instroom op het gebied van FinEC, Cybercrime, Forensische Opsporing en Intelligence.

Op dit moment is nog sprake van een overbezetting die zal worden afgebouwd door inzet van strategisch HRM beleid. Met behulp van in-, door- en uitstroombeleid worden formatie en bezetting kwalitatief en kwantitatief verder met elkaar in evenwicht gebracht. Doelstelling is om in fase 2 van de reorganisatie, die in 2016 start en die een periode van vijf jaar beslaat, dit evenwicht te bereiken.

In grafiek 2.2 wordt de strategische personeelsplanning voor de operationele sterkte (blauwe lijn) inzichtelijk gemaakt waarlangs de operationele inrichtingssterkte van 49.802 fte in 2020 wordt bereikt.

In deze strategische personeelsprognose is rekening gehouden met de effecten van de personele reorganisatie op de in-, door- en uitstroom. In de prognose zijn de door- en uitstroom gebaseerd op een inhoudelijke en statistische analyse van historische door- en uitstroomgegevens, de voorzien effecten van de personele reorganisatie en de verwachte toename van mobiliteit op de arbeidsmarkt als gevolg van het herstel van de economie. Bij de pensioenuitstroom wordt naast de historische ontwikkeling rekening gehouden met de leeftijdsopbouw binnen het korps, de resultaten van een tweejaarlijks onderzoek onder medewerkers van 55+ en de verhoging van de AOW-leeftijd. De benodigde initiële instroom en zijinstroom zijn bepaald op basis van de meest actuele personeelsprognose en de operationele doelsterkte.

2.3 Ontwikkeling niet-operationele bezetting

Niet-operationele sterkte

In de begroting 2016 is de formatie van de niet-operationele sterkte vastgesteld op 8.515 fte.

In de strategische personeelsprognose is rekening gehouden met de effecten van de personele reorganisatie op de in- en uitstroom. De instroom wordt zorgvuldig gepland in relatie tot de formatie. De uitstroom is in de prognose gebaseerd op een inhoudelijke en statistische analyse van historische gegevens, de voorziene effecten van de personele reorganisatie, de uitkomsten van het onderzoek onder 55+ en de verwachte toename van mobiliteit op de arbeidsmarkt.

Gegeven de gevalideerde uitkomst van het personeel en materieel onderzoek⁵ is vast komen te staan dat de niet-operationele formatie moet worden opgehoogd. De niet-operationele bezetting stijgt ten opzichte van de begroting 2016-2020 met 266 fte naar 8.781 fte. De stijging bestaat uit de volgende voorgestelde verdeling: 76 fte voor versterking van de sector veilig en gezond werken en 43 fte voor versterking van de inkoopfunctie. Beide stijgingen volgen direct uit de Herijkingsnota 2015. Het cluster informatievoorziening wordt versterkt met 147 fte conform de uitkomsten van het personeel en materieel onderzoek⁶. Hiermee worden de beheercapaciteit van de diensten ICT en IM versterkt en de ontwikkelcapaciteit van de dienst ICT uitgebreid. In tabel 2.3 toont de blauwe lijn de verwachte bezetting inclusief de 266 fte.

5 Rapport "Inzicht in de omvang van het personele en materiële budget Nationale Politie 2016-2020"

6 Rapport "Inzicht in de omvang van het personele en materiële budget Nationale Politie 2016-2020"

3

Uitgangspunten

Uitgangspunten

Met betrekking tot de begroting 2017 - 2021 zijn in algemene zin de navolgende uitgangspunten gehanteerd.

- De begroting is gebaseerd op de Jaaraanschrijving Politie 2017, de politieke besluitvorming en het daarin opgenomen budgettaire kader.
- Deze begroting voldoet aan de bepalingen uit het Besluit financieel beheer politie (AmvB).
- Het besluit financieel beheer politie is leidend voor de waarderingsgrondslagen. Voor de afschrijvingstermijnen van de huisvesting is een aanpassing van regelgeving in voorbereiding. Daarop anticiperend zijn de meerjarenreeksen in de begroting bijgesteld.
- Voor de lasten is het gemiddelde prijspeil 2016 gehanteerd. Er is geen inflatiecorrectie toegepast voor wat betreft het meerjarig perspectief. De pensioen- en sociale verzekeringspremies zijn bepaald op het niveau van 2016.
- De kosten en baten van het AVP en de reorganisatie zijn apart inzichtelijk gemaakt.
- De personeelsbezetting per 31 december 2015 geldt als basis voor de strategische personeelsprognose in de begroting.
- In de personeelsprognoses zijn de operationele sterktecijfers van 49.802 fte opgenomen, conform het vastgestelde inrichtingsplan.
- In de personeelsprognoses wordt gestuurd op een niet-operationele bezetting van 8.515 fte, opgehoogd met 266 fte. De ophoging komt voort uit de Herijkingsnota en versterking van de beheer- en ontwikkelcapaciteit van ICT/IM.
- Bij het bepalen van de instroom van aspiranten is rekening gehouden met de verwachte vervangingsbehoefte en het zo spoedig mogelijk bereiken van de operationele doelsterkte, bij een zo stabiel mogelijke instroom gedurende meerdere jaren.
- De begroting is gebaseerd op de vastgestelde voornemens en wetgeving die ook de basis zijn geweest voor het personeel en materieelonderzoek⁷ en politieke besluitvorming.

⁷ Rapport "Inzicht in de omvang van het personeel en materiële budget Nationale Politie 2016-2020"

4

Toelichting op de exploitatie

4.1 Meerjarenraming 2017-2021

<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenraming			
				2018	2019	2020	2021
Totaal bijdragen	5.145	5.043	5.414	5.280	5.320	5.296	5.210
Totaal personele kosten	4.169	3.964	4.277	4.209	4.155	4.092	3.996
Totaal materiële kosten	1.170	1.164	1.185	1.158	1.188	1.193	1.195
Totaal exploitatiekosten	5.338	5.129	5.462	5.366	5.343	5.285	5.191
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	194-	85-	48-	87-	22-	11	19
Buitengewone lasten	-	-	7	-	-	11	19
Buitengewone baten	121	89	56	87	22	-	-
Exploitatieresultaat	72-	4	-	-	-	-	-

4.2 Kengetallen

	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenraming			
				2018	2019	2020	2021
Vlottende activa / kort vreemd vermogen	43,4%	39,4%	37,0%	38,9%	46,9%	58,3%	77,9%
Eigen vermogen / totaal vermogen	8,8%	8,4%	5,6%	5,1%	4,3%	4,6%	5,2%
Afschrijvingen / exploitatielasten in %	5,2%	6,1%	5,1%	4,7%	4,8%	5,0%	5,1%
Opleidingslasten / personeelslasten in %	1,7%	1,9%	2,1%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Personeelslasten / totale lasten in %	78,1%	77,3%	78,3%	78,4%	77,8%	77,4%	77,0%
Lasten IV / totale lasten in %		11,0%	11,6%	11,8%	12,3%	12,5%	12,7%
Huisvestingslasten / totale lasten in %	6,4%	6,7%	5,9%	5,6%	5,7%	5,8%	5,9%

Bijdragen

<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenraming			
				2018	2019	2020	2021
Totaal bijdragen	5.145	5.043	5.414	5.280	5.320	5.296	5.210

Toelichting op de exploitatie

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de exploitatiecijfers zoals opgenomen in deze begroting en meerjarenraming. Daarnaast worden de reorganisatiekosten, de transitie- programma- en samenvoegkosten en het Recherche Samenwerkingsteam afzonderlijk beschreven.

4.1 Algemeen beeld

Tabel 4.1 geeft de meerjarenraming 2017-2021 weer. Tevens is een vergelijking gemaakt met de realisatie 2015 en de begroting 2016. Naast het resultaat uit normale bedrijfsvoering toont de tabel ook het exploitatieresultaat, dat is het resultaat na verwerking van de buitengewone baten en lasten.

Jaarrekening 2015

De jaarrekening 2015 sluit met een negatief exploitatieresultaat. Dit resultaat wordt mede veroorzaakt door de additionele kosten van tijdelijk ingehuurd medewerkers. Het op peil houden van de politietaken, de transitiefase en extra taken vragen om meer inzet van personele capaciteit. Daarnaast hebben de kosten van afspraken over vakantieloon een nadelig effect op het financiële resultaat.

De uitkomsten van het op 1 februari 2016 gesloten Arbeidsvoorwaardenakkoord 2015-2017 zijn financieel neutraal verwerkt in de jaarrekening.

De materiele kosten in jaarrekening 2015 liggen in lijn met de begroting 2015. Hierbij compenseren uitgestelde investeringen, om in de toekomst besparingen te kunnen realiseren, niet volledig gerealiseerde besparingsdoelstellingen. Beide ontwikkelingen leggen druk op de toekomst.

Begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020

De eisen die de samenleving aan de politie stelt en een complex transitietraject naar een landelijke politieorganisatie leggen een druk op de politiebegroting. In de voorliggende begroting 2017-2021 is het lastenniveau grotendeels gebaseerd op de vastgestelde beleidsvoornemens. Daarnaast zijn in de personeelskosten de resultaten van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2015-2017 financieel vertaald.

De afgesproken dekking van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2015-2017 is toegevoegd aan het financieel kader. Ook de loonbijstelling 2017 (onder voorbehoud) is opgenomen, besluitvorming hierover vindt in 2017 plaats bij de Voorjaarsnota 2017. Uit het personeel en materieel onderzoek en de validatie van dit onderzoek is gebleken dat het financieel duurzaam evenwicht van de politie, gegeven de vastgestelde beleidsmatige voornemens binnen de toenmalige kaders, onder druk stond. Door de Minister zijn financiële middelen beschikbaar gesteld om tot een financieel duurzaam evenwicht te komen.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden bijdragen en kosten nader toegelicht.

Kengetallen

Doelstellingen, activiteiten en beschikbare middelen dienen, meer dan voorheen, met elkaar te worden verbonden. Gelet op de ontwikkeling van de politieorganisatie zijn in de voorliggende begroting hiertoe kengetallen opgenomen, ter verkrijging van meer inzicht in de begroting 2017. Over de kengetallen zal in de periodieke rapportages in 2017 worden gerapporteerd. Het streven is erop gericht dat in elke begroting stappen zichtbaar worden om te komen tot meer inzicht in de relatie doelstellingen, activiteiten en middelen.

Deze kengetallen, zoals opgenomen in de Jaaraanschrijving 2017, zijn in tabel 4.2 gepresenteerd.

Bijdragen

Totale bijdragen

De bijdragen zijn gebaseerd op de budgettaire kaders zoals vermeld in de Jaaraanschrijving Politie 2017, en de politieke besluitvorming. Uit het exploitatieoverzicht opgenomen onder 'Exploitatiecijfers' en bijlage 1, blijkt de ontwikkeling van het totaal van de bijdragen.

Meerjarenraming 2018 - 2021

Uit het bovenstaande exploitatieoverzicht kan worden afgeleid dat de verstrekte bijdragen toenemen van € 5.145 miljoen in 2015 naar € 5.210 miljoen in 2021.

Bijdrage beheer C2000

Afgesproken is te komen tot een integraal multidisciplinair Bestedingsplan. De grondslag van de bijzondere bijdrage C2000 is verbreed, naar een multidisciplinaire bijzondere bijdrage. Dit maakt het mogelijk om de multimiddelen voor C2000 te kunnen inzetten voor de investeringskosten landelijke ICT LMO en ten behoeve van de ICT/IV meldkamerdomein.

In Bijlage 1 is een nadere besteding van de verkregen bijdragen opgenomen.

Lasten

Personeel

De personele kosten zijn onderverdeeld in categorieën, zoals opgenomen in tabel 4.3.

Het personeel vormt het hart van de politieorganisatie. Financieel betekent dit dat gemiddeld 78% van de totale lasten worden ingezet op personeel. De kosten van overwerk vormen uitgedrukt in een percentage 0,5% van de personele kosten. In meerjarenperspectief daalt de inzet van extern personeel. Nu, in de reorganisatiefase waarin de politie zich bevindt, is er

4.3 Personeelskosten

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Salariskosten	3.937	3.811	4.037	3.997	3.969	3.925	3.851
Inhuur derden	164	70	138	114	91	74	52
Mutaties personeelsvoorzieningen	2-	8	13	12	12	12	12
Opleiding en vorming	69	75	89	85	84	82	82
Totaal personele kosten	4.169	3.964	4.277	4.209	4.155	4.092	3.996
Personeelslasten / totale lasten in %	78,1%	77,3%	78,3%	78,4%	77,8%	77,4%	77,0%
Overwerk / totale personeelslasten in %	0,9%	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
Lasten extern personeel / personeelslasten	3,9%	1,8%	3,2%	2,7%	2,2%	1,8%	1,3%

4.4 Salariskosten gespecificeerd

Bedragen x € 1 miljoen	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Loonkosten OS (excl. aspiranten)	2.924	3.144	3.132	3.100	3.059	3.010
Loonkosten aspiranten	65	80	94	103	107	118
Loonkosten NOS	541	589	592	588	585	582
Bijkomende personeelskosten	291	234	190	188	184	152
Vrijwillige politie	7	5	5	5	5	5
Personele opbrengsten	16-	16-	16-	16-	16-	16-
Totaal salariskosten	3.811	4.036	3.997	3.968	3.924	3.851
Personeelslasten OS / aantal FTE OS	59.051	63.529	63.640	63.559	63.344	62.809
Personeelslasten NOS / aantal FTE NOS	62.695	68.100	67.895	67.421	66.769	66.153

4.5 Gemiddelde bezetting

Gemiddelde sterktes	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Operationele sterkte excl. aspiranten	48.222	48.240	47.807	47.128	46.474	45.851	45.188
Aspiranten	2.753	2.377	2.942	3.563	3.920	4.130	4.614
Operationele sterkte	50.975	50.617	50.749	50.691	50.394	49.981	49.802
Niet-operationele sterkte	9.205	8.628	8.651	8.701	8.709	8.747	8.781
Overall sterkte	60.180	59.245	59.399	59.393	59.104	58.728	58.583

Gemiddelde loonsommen

Gemiddelde loonsom OS	60.624	65.778	66.276	66.521	66.526	66.431
Gemiddelde loonsom aspiranten	27.144	27.186	26.434	26.354	26.023	25.578
Gemiddelde loonsom NOS	62.695	68.100	67.895	67.421	66.769	66.153

behoefte aan tijdelijke extra capaciteit. Vanaf 2018 is die behoefte minder en daalt de externe inzet.

De in tabel 4.3 opgenomen salariskosten zijn in tabel 4.4 nader gespecificeerd.

Salariskosten

De salariskosten betreffen de financiële vertaling van de meerjaren personeelsplanning, zoals opgenomen in de onderstaande tabel. Deze personeelsplanning is gericht op het realiseren van de operationele inrichtingssterkte 49.802 fte. Deze sterkte wordt eind 2020 gerealiseerd. Dit is conform de afspraken uit het inrichtingsplan.

De niet-operationele bezetting stijgt ten opzichte van de begroting 2016-2020 met 266 fte van 8.515 fte naar 8.781 fte. De stijging bestaat uit 76 fte voor versterking van de sector veilig en gezond werken en 43 fte voor versterking van de inkoopfunctie. Beide stijgingen zijn een direct gevolg uit de Herijkingsnota 2015. Het cluster informatievoorziening wordt versterkt met 147 fte conform de uitkomsten van het personeel en materieel onderzoek⁸. Hiermee worden de beheercapaciteit van de diensten ICT en IM versterkt. Tevens wordt de ontwikkelcapaciteit van de dienst ICT uitgebreid.

De financiële vertaling van de gepresenteerde loonsommen is gebaseerd op de in tabel 4.5 genoemde gemiddelde bezetting en de navolgende gemiddelde loonsommen.

In bovenstaande loonsommen zijn de resultaten van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2015-2017 verwerkt. Vanuit het personeel en materieel onderzoek valt op te maken, dat de uit het arbeidsvoorwaardenakkoord voortvloeiende extra last jaarlijks gemiddeld € 235 miljoen per jaar bedraagt. Daarnaast hebben de wijzigingen in het pensioen-, inclusief de 1% verhoging per 1 april 2016, en het SV-premiestelsel per saldo een positief effect op de loonsommen. Het eigen risico-dragerschap (ERD) voor een deel van de WAO

geeft kostenvoordelen en dat heeft verlaging van de loonsommen tot gevolg.

Onderdeel van de bijkomende personeelskosten zijn onder meer de kosten woon-werkverkeer, bedrijfsgeneeskunde en dienstongevallen. Ook reorganisatiekosten vallend onder het Landelijk Sociaal Statuut behoren tot deze kosten. Daarnaast zijn in 2017 de kosten van asiel en de contourennota opsporing opgenomen, welke worden gecompenseerd door het ministerie van Veiligheid en Justitie. Door lagere pensioenpremies ontstond er in 2015 een pensioen voordeel van jaarlijks € 27 miljoen. Dit voordeel is in de begroting 2016-2020 onder de bijkomende personeelskosten gereserveerd voor afspraken tussen de sociale partners. In het Arbeidsvoorwaardenakkoord is deze reservering ingezet voor een 0,8% salarisverhoging. In de voorliggende begroting is deze verhoging verwerkt onder de loonsommen.

Inhuur van derden

De kosten van inhuur van derden bestaan uit de reguliere inhuur van personeel en de extra inhuur van personeel in het kader van de vorming van de Nationale Politie (reorganisatiekosten). Waaronder de inhuur van ICT-specialisten. Inhuur van personeel is noodzakelijk om in deze fase van de reorganisatie de tijdelijke mismatch tussen beschikbaar personeel en benodigde formatie op te lossen. Tevens dient specifieke kennis en kunde ingehuurd te worden om de transitiefase af te kunnen ronden. Daarna neemt de noodzaak voor inhuur af. Maatregelen voor beheersing en beperking van de kosten zijn onder meer centrale registratie van inhuur, afbouw van lopende contracten en flexibele inzet van eigen medewerkers. Uiteindelijk resulteert dit in meerjarenperspectief tot afnemende kosten van inhuur van derden, conform de uitkomsten van het personeel en materieel onderzoek⁹.

Mutaties voorzieningen

De gepresenteerde post betreft de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening dienstjubilea (t/m 2017) en de voorziening wachtgeld/WW/WAO. Daarnaast is een nieuwe voorziening voor het eigen risico-dragerschap (ERD) voor een deel van de WAO gevormd.

Opleiding en vorming

De kosten van opleiding en vorming bestaan onder andere uit de kosten van het reguliere (contract)onderwijs. Naast uitgaven in de begroting van de politie, is bij de Politieacademie loopbaanbudget beschikbaar wat wordt aangewend voor post initiële opleidingen. Met de komst van de Nationale Politie en de bijbehorende concentratie van bevoegdheden en sturing, zal gericht gebruik kunnen worden gemaakt van dit budget. Verder zijn er tijdens de transitiefase binnen het reorganisatiebudget extra middelen gereserveerd voor om-, her- en bijscholing. Onderdeel van de post 'contractonderwijs' is het contractonderwijs bij de Politieacademie. De precieze invulling daarvan met onderwijsactiviteiten inclusief financiële omvang, is onderwerp van nader overleg met de academie. De inbedding van de Politieacademie is aanstaande; de cijfers in deze begroting zijn nog op basis van het huidige bestel.

De nationale politie hecht veel waarde aan het ontwikkelen en opleiden van medewerkers, zoals beschreven in het Strategisch Ontwikkelplan Politie. Ontwikkelen en opleiden tegen aanvaardbare kosten, begrensd door een maximale opleidingscapaciteit van 5% van de inzetbare uren van personeel. Dit resulteert in opleidingskosten, die gemiddeld 2% beslaan van de personele kosten.

In tabel 4.6 zijn de kosten van opleiding en vorming 2017 tot en met 2021 nader gespecificeerd.

De hogere kosten van munitie ten opzichte van de gerealiseerde kosten 2015 zijn een gevolg van de extra schietoefeningen als gevolg van nieuwe trainingsvereisten.

⁸ Rapport "Inzicht in de omvang van het personeel en materiële budget Nationale Politie 2016-2020"

⁹ Rapport "Inzicht in de omvang van het personeel en materiële budget Nationale Politie 2016-2020"

4.6 Kosten opleiding en vorming

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Contractonderwijs	58	67	77	75	74	74	74
Munitie	9	4	8	8	8	8	8
Materiële IBT-kosten	1	1	1	1	0	0	0
Reorganisatiekosten	2	4	3	2	1	-	-
Totaal opleidingskosten	69	75	89	85	84	82	82
Opleidingslasten / personeelslasten in %	1,7%	1,9%	2,1%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

4.7 Materiële kosten

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rente	16	20	15	15	16	18	19
Huisvesting	343	346	320	303	307	306	307
Vervoer	185	177	197	191	194	194	194
Verbindingen en automatisering	324	336	381	386	415	420	419
Geweldmiddelen en uitrusting	51	40	40	41	41	41	42
Operationeel	125	118	115	108	103	103	103
Beheer	126	127	116	113	111	112	111
Totaal materiële kosten	1.170	1.164	1.185	1.158	1.188	1.193	1.195

4.8 Rente

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rente leningen derden	1	1	1	1	1	1	1
Rente lening MinFin	7	14	9	11	13	16	19
Rente lening vermogensconversie	8	6	5	4	3	1	-
Rente rekening-courant MinFin	0-	1-	-	-	-	-	-
Totaal rentekosten	16	20	15	15	16	18	19

4.9 Huisvesting

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afschrijvingen	109	124	94	76	79	78	82
Energie	36	37	37	37	37	36	35
Huur	56	44	53	53	52	47	47
Overige zaken en diensten	142	141	136	137	139	145	143
Mutaties voorzieningen	0	-	-	-	-	-	-
Totaal huisvestingskosten	343	346	320	303	307	306	307
Huisvestingslasten / totale lasten in %	6,4%	6,7%	5,9%	5,6%	5,7%	5,8%	5,9%

Materieel

In tabel 4.7 is het totaal van de materiële kosten gepresenteerd:

Uit dit overzicht blijkt gedurende de begrotingsperiode een structureel materieel kostenniveau van € 1,2 miljard.

Vooraf bij de kostencategorieën Verbindingen en automatisering en vervoer is een stijging waarneembaar van de materiële kosten ten opzichte van de gerealiseerde kosten in 2015. In 2017 worden deze ict-kosten nog deels gedekt vanuit de buitengewone baten (AVP).

De materiële kosten worden hierna kort toegelicht.

Rente

Jaarlijks vinden aflossingen plaats op de aangegane lening in verband met de financiering van de vermogensconversie. De hierdoor afnemende leningenportefeuille wordt aangevuld ter financiering van investeringen. Relatief dure leningen (lening vermogensconversie en leningen derden) worden conform schema afgelost en zo nodig vervangen door tegen gunstigere voorwaarden geleende bedragen bij het Ministerie van Financiën. Hierdoor ontstaat het in tabel 4.8 weergegeven verloop van de rentekosten. Voor meer informatie omtrent de liquiditeitspositie wordt verwezen naar Hoofdstuk 6 Treasury / financiering.

Huisvesting (tabel 4.9)

De indicatieve business case uit 2012 heeft begroot welke besparingen mogelijk zijn als de geplande investeringen in huisvesting worden doorgevoerd. Deze besparingen worden gerealiseerd door de afstoot van vastgoed. Om de medewerkers te herhuisvesten zijn de investeringen, zoals in het Strategisch Huisvestingsplan (SHP) berekend, noodzakelijk. Deze investeringen zijn de afgelopen jaren echter achtergebleven bij de planning, waardoor ook de jaarlijkse besparingen zoals ingeboekt in eerdere begrotingen nog niet gerealiseerd worden. Om de ambities, besparingen en daarvoor benodigde investeringen op het gebied van huisvesting meerjarig

bestendig te realiseren is er een pakket aan maatregelen. Dit betreft onder andere: schuifplannen, aansluiting van afschrijvingstermijnen op Rijksnormen, (her)waardering van panden en onderhoud.

Er zijn schuifplannen opgesteld: verhuisbewegingen zonder grote investeringen. Dit is de eerste stap in de besparingsoperatie, die resulteert in hernieuwde exploitatiereeksen. De verwachting is dat de projecten vanaf 2016 “op stoom” komen. Dit betekent dat investeringen worden gedaan ter uitvoering van de voornemens, in lijn met het Strategisch Huisvestingsplan (SHP). Vanwege de hoogte en de doorlooptijd van de investeringsprojecten, worden de extra exploitatielasten als gevolg van de investeringen in het kader van het SHP pas rond 2020 ingeschat als aanzienlijk. Ook de jaren volgend op 2020 hebben de projecten een behoorlijke impact op de exploitatiereeks van de huisvesting (zowel investeringen als desinvesteringen). Hierover zal meer duidelijkheid komen wanneer de huisvestingsplannen per eenheid gereed zijn.

Om de afschrijvingstermijnen van de huisvesting van de politie meer aan te laten sluiten op wat Rijksbreed gangbaar is, is een aanpassing van regelgeving in voorbereiding. Daarop anticiperend zijn de reeksen in de begroting bijgesteld. De lagere afschrijvingen worden ingezet ter gedeeltelijke dekking van de lasten van de uitvoering van het SHP. In de restantdekking is voorzien doordat het kabinet middelen heeft uitgetrokken om de haalbaarheid en betaalbaarheid van de politie te garanderen als gevolg van de uitkomsten van het personeel en materieel onderzoek.

Vervoer (tabel 4.10)

Het voer-, vaar- en vliegtuigenpark van de politie is deels verouderd. Het beleid is gericht op een jonger, kleiner en goedkoper voer- en vaartuigenpark, te realiseren middels standaardisering, normering en (aanpassing van) contracten. Het Strategisch Vervoersplan is in 2015 vastgesteld.

De vervoerskosten zijn ten opzichte van

de vorige begroting geactualiseerd op basis van de navolgende vastgestelde voornemens: het groot materieel toekomstbestendig maken, vervangen en uitbreiden, de nieuwe aanbesteding politievoertuigen en het realiseren van de besparingen uit het Strategisch Voertuigenplan.

Verbindingen en automatisering (tabel 4.11)

De kosten voor verbindingen en automatisering bestaan voornamelijk uit reguliere ICT kosten en de kosten voor de uitvoering van het (B)AVP dat tot en met 2017 wordt uitgevoerd. De in deze begroting opgenomen lasten zijn waar het de instandhouding van de verbindingen en automatisering van de politie betreft gebaseerd op de te verwachten lasten die ook zijn opgenomen in het onderzoek “Inzicht in de omvang van het personeel en materiële budget Nationale Politie 2016-2020”. De lasten voor vernieuwing en verbetering hebben een omvang die gebaseerd is op het absorptievermogen van de politieorganisatie in zijn geheel en de mogelijkheden van de IV organisatie van de politie, zoals ook opgenomen in het bovenstaande onderzoek.

De kosten voor verbindingen en automatisering voor de Multi IV kennen een andere opbouw omdat deze gebaseerd zijn op (beheer) afspraken en samenwerkingsverbanden met partners in het Multidomein. De kosten en opbrengsten zijn niet separaat zichtbaar in de begroting opgenomen, deze worden wel bij de interne budgetverdeling van de politie gehanteerd.

Van belang is dat de aandacht van de IV organisatie naast vernieuwing en verbetering ook gericht zal zijn op het daadwerkelijk afronden van transitie naar vernieuwde en verbeterde systemen, zodat bijvoorbeeld oude systemen daadwerkelijk gesaneerd worden en dubbele beheerlasten worden voorkomen. Daarmee wordt bevorderd dat er zo veel mogelijk ruimte komt voor doorgaande vernieuwing en verbetering. Het opstellen van de IV portfolio 2017 en het strategisch IV plan voor de periode 2018 tot en met 2023 zal binnen de financiële kaders van deze begroting plaatsvinden.

4.10 Vervoerskosten

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afschrijvingen	85	81	86	81	83	83	84
Energie	32	35	34	34	34	34	34
Huur	9	17	13	11	11	11	11
Overige zaken en diensten	58	44	65	66	66	66	66
Totaal vervoerskosten	185	177	197	191	194	194	194

4.11 Verbindingen en automatisering

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afschrijvingen	68	86	80	75	73	81	79
Huur	1	1	1	1	1	1	1
Duurzame goederen	32	31	12	18	21	20	20
Overige zaken en diensten	223	218	288	292	320	318	319
Totaal kosten verb. en automatisering	324	336	381	386	415	420	419
Lasten IV / totale lasten in %		11,0%	11,6%	11,8%	12,3%	12,5%	12,7%

4.12 Bijgesteld Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie (meerkosten AVP)

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inhuur derden	30	7	2	-	-	-	-
Afschrijvingen	10	24	24	-	-	-	-
Duurzame goederen	14	2	-	-	-	-	-
Overige zaken en diensten	44	57	29	-	-	-	-
Totaal kosten ICT-aanvalsprog.	98	89	56	-	-	-	-
Buitengewone baten	98	89	56	-	-	-	-
Saldo ICT-aanvalsprogramma	-	-	-	-	-	-	-

4.13 Geweldmiddelen en uitrusting

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afschrijvingen	1	7	1	1	1	1	1
Overige zaken en diensten	50	34	39	40	40	40	41
Totaal kosten geweldm. en uitrusting	51	40	40	41	41	41	42

De uitvoering van het AVP (tabel 4.12) is een belangrijke randvoorwaarde voor de inrichting van het korps. Het borgen van de continuïteit en het verbeteren van de functionaliteit en het gebruiksgemak van de huidige informatiesystemen van de politie hebben hoge prioriteit. Daarnaast is aanpassing van de ICT-voorzieningen nodig voor het realiseren van de besparingen op ondersteunend personeel. In het AVP wordt rekening gehouden met een totale meerjarige omvang van extra lasten van € 374 miljoen. De activiteiten binnen het AVP dienen in samenhang gezien te worden met de reguliere IV-activiteiten en de daarvoor beschikbare capaciteit.

Geweldmiddelen en uitrusting (tabel 4.13)

Deze lastencategorie wordt vooral gevormd door de uitgaven voor de aanschaf van het politie-uniform, ME-, bikerskleding en veiligheidsvesten. Ook de uitgaven van aanschaf en onderhoud van het dienstwapen, wapenstok en handboeien vallen onder deze categorie.

De hogere kosten in de jaarrekening 2015 zijn het gevolg van vertragingen in de uitrol van het nieuwe operationele tenue.

Operationeel (tabel 4.14)

De operationele lasten houden in belangrijke mate verband met de operatie (het primaire proces). Zo vloeien deze kosten onder meer voort uit processen zoals opsporing, arrestantenzorg en handhaving. Het lastenniveau voor de post operationeel komt enigszins lager uit dan het lastenniveau zoals opgenomen in het onderzoek personeel en materieel. Dit betreft in het onderzoek veronderstelde structureel hogere lastenniveaus die niet daadwerkelijk benodigd zijn, onder meer met betrekking tot de lasten voor reis- en verblijfkosten.

Onder invloed van de schaalvergroting van de regionale eenheden en de landelijke overleggen zijn er meer reisbewegingen. Binnen het reorganisatieproces komt er steeds meer duidelijkheid omtrent de formele standplaats van de medewerkers. De verwachting is dat hierdoor een verschuiving in positieve zin van de

kosten van dienstreizen naar woon-werkverkeer gaat plaatsvinden.

Het afwijkende kostenniveau 2015 werd veroorzaakt door de genoemde dienstreizen en incidentele operationele activiteiten zoals de Cybertop en de nasleep van de vliegcrash MH-17. In meerjarenperspectief vertonen de operationele lasten ten opzichte van de begroting 2016-2020 een daling. Dit is het gevolg van het overhevelen van de kosten groot materieel en kosten verband houdende met de versterking veiligheidsketen naar andere kosten categorieën. Daarnaast zijn in 2017 de kosten van de maatregelen uit de Contourennota Opsporing opgenomen.

Beheer (tabel 4.15)

De kostengroep beheer omvat naast reguliere catering, inhuur van deskundigheid, vergaderingen en druk- en bindkosten ook additionele kosten in verband met de reorganisatie en de kosten van het in 2015 geheroriënteerde project LMO. Deze reorganisatie- en projectkosten veroorzaken het hogere kostenniveau in 2015 en 2016. Het lastenniveau voor de post beheer komt enigszins lager uit dan het lastenniveau zoals opgenomen in het onderzoek personeel en materieel. Dit betreft in het onderzoek veronderstelde structureel hogere lastenniveaus die niet daadwerkelijk benodigd zijn, onder meer met betrekking tot de lasten voor externe deskundigheid.

Door een afname van de reorganisatie- en projectkosten stabiliseren de beheerskosten zich onder andere voor externe deskundigheid gedurende de begrotingsperiode.

Buitengewone baten en lasten (tabel 4.16)

Voor de begrotingsperiode worden buitengewone lasten verwacht. In 2018 zal als gevolg van een lopende herziening van het Besluit financieel beheer politie vrijval van de voorziening ambtsjubilea plaatsvinden. De jaarlijkse lasten voor ambtsjubilea worden met ingang van 2018 in de exploitatie genomen. De middelen in de voorziening die vrijvallen komen, als buitengewone baat, ten gunste van het resultaat in 2018. Er is sprake van fluctuerende bijdragen en lasten die worden opgevangen via inzet van de algemene reserve. De begrote buitengewone baten zijn in tabel 4.17 nader gespecificeerd.

De buitengewone baten ICT-Aanvalsprogramma (AVP) betreffen de jaarlijkse onttrekkingen aan de bestemmingsreserve ter dekking van de uitgaven voor het AVP. Hiertoe is in de openingsbalans Nationale Politie een bestemmingsreserve gevormd. Daarnaast is in 2015 een buitengewone baat van € 10 miljoen opgenomen, als gevolg van een temporisering van het AVP en voor de kosten van de aanschaf van het dienstwapen en kleding een buitengewone baat van € 13 miljoen.

4.2 Toelichting op de reorganisatiekosten

In het regeerakkoord Rutte I zijn besparingen ingeboekt, in het kader van de vorming van de Nationale Politie. Vanaf 1 januari 2013 heeft de korpsleiding de feitelijke formele bevoegdheid en mogelijkheden gekregen, die nodig zijn om de besparingen en de aanzienlijke veranderopgave te realiseren. Ook staat de Nationale Politie vanaf die datum voor de uitdaging om de 27 oude organisaties te transformeren naar het inrichtingsplan, dat in 2017 moet zijn gerealiseerd. Voor het opvangen van frictiekosten die voortkomen uit de vorming van de nieuwe politieorganisatie is toen aanvullend op de reguliere bekostiging van de politie een bedrag van € 230 miljoen beschikbaar gesteld.

4.14 Operationeel

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afschrijvingen	15	16	16	16	16	16	16
Huur	1	1	1	1	1	1	1
Reis- en verblijfkosten	39	24	21	21	21	21	21
Meldkamer	10	8	6	6	6	6	6
Arrestantenzorg	21	20	18	16	14	14	14
Overige zaken en diensten	40	50	53	48	45	45	45
Totaal operationele kosten	125	118	115	108	103	103	103

4.15 Beheer

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Huur	9	6	6	5	4	4	4
Catering	21	21	19	19	19	19	19
Externe deskundigheid	44	44	33	32	31	31	31
Vergaderkosten	7	6	5	5	5	5	5
Overige zaken en diensten	45	52	53	52	52	52	52
Totaal beheerskosten	126	127	116	113	111	112	111

4.16 Buitengewone baten en lasten

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Buitengewone lasten	-	-	7	-	-	11	19
Buitengewone baten	121	89	56	87	22	-	-
Totaal buitengewone baten en lasten	121	89	48	87	22	11-	19-

4.17 Buitengewone baten en lasten gespecificeerd

Bedragen x € 1 miljoen	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ICT-Aanvalsprogramma (AVP)	98	89	56	-	-	-	-
Beëindiging voorziening ambtsjubilea	-	-	-	72	-	-	-
Inzet EV ivm fluctueren Rijksbijdragen	-	-	7-	14	22	11-	19-
Inzet EV tbv temporisering AVP	10	-	-	-	-	-	-
Inzet EV tbv aanschaf wapens en kleding	13	-	-	-	-	-	-
Totaal buitengewone baten en lasten	121	89	48	87	22	11-	19-

In 2015 zijn op basis van de toenmalige ontwikkelingen van de inzichten, door betrokken partijen besluiten genomen, over het verloop van de personele reorganisatie. In het kader van de herijking van het realisatieplan zijn toen ook de ramingen van de incidentele frictiekosten van de reorganisatie geactualiseerd op € 460 miljoen. De hogere lasten zijn binnen de begroting 2016-2020 opgevangen.

De reorganisatiekosten zijn in de voorliggende begroting opnieuw geactualiseerd op basis van de laatste inzichten. De totale kostenvergoeding voor extra kosten woon-werkverkeer wordt lager ingeschat. De berekeningen zijn gebaseerd, op de plaatsen van tewerkstelling bij de voorgenomen plaatsingen van de medewerkers. Ze gaan uit van een doorloop voor de formele plaatsing van de medewerkers op hun nieuwe functie t/m medio 2021. De kosten van vertrekstimulerende maatregelen en de inhuur van personeel worden vooralsnog hoger ingeschat. In Bijlage 2 Reorganisatiekosten is de exploitatierekening van de reorganisatiekosten opgenomen.

4.3 Toelichting op Landelijke Meldkamer-Organisatie (LMO)

In het transitieakkoord meldkamer van de toekomst zijn afspraken gemaakt rondom de vorming van de LMO. Dit betreft zowel landelijke als lokale afspraken. Deze afspraken hebben betrekking op het vormen van één meldkamerlocatie op 10 locaties, het in beheer nemen van deze meldkamer door politie, het invoeren van een multidisciplinaire intake van de meldingen en het overdragen van de brandweertaak aan politie. Bij de vorming van de LMO ontstaan transitie-, programma- en samenvoegkosten. Het aandeel van de politie in deze kosten wordt vooralsnog geschat op € 49 miljoen.

De programmakosten betreffen multidisciplinaire kosten rondom de vorming en inrichting van de LMO. De samenvoegkosten worden lokaal gemaakt om de bestaande 25 meldkamers samen te kunnen voegen tot 10 nieuwe meldkamers. De programma-

en samenvoegkosten bedragen meerjarig € 31,5 miljoen. Hiervoor zijn meerjarig rijksbijdragen toegekend voor hetzelfde bedrag. De LMO-kosten zijn in de begroting verwerkt. Hierbij is de raming van de personele kosten van de politie buiten beschouwing gelaten. Er is van uitgegaan dat het aanwezige – reeds geraamde – politiepersoneel ter beschikking van de LMO wordt gesteld.

De transformatie van de huidige meldkamers naar maximaal 10 meldkamers gaat gepaard met forse investeringen. De omvang van de benodigde investeringen wordt aan de hand van regionale projectplannen en business cases nader onderzocht. Er zullen – op basis van lokale omstandigheden – verschillen ontstaan tussen de momenten en wijze waarop de nieuwe meldkamers worden gerealiseerd. Uitgangspunt is dat de investeringen passen binnen de besparingsdoelstellingen voor het meldkamerdomein.

4.4 Toelichting op Recherche SamenwerkingsTeam (RST) en Team Bestrijding en Ondernijning (TBO)

Het Recherche SamenwerkingsTeam (RST) richt zich in hoofdlijn op de ontwikkelingen met betrekking tot het functioneren van het openbaar bestuur en het verwezenlijken van de mensenrechten en de rechtszekerheid in de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Het RST maakt geen onderdeel uit van de Nederlandse politie. De landelijke eenheid van de politie voert op dit moment het comptabel beheer van het RST uit. Vanwege deze rol ontvangt de politie de middelen voor het RST vanuit het ministerie van BZK en wijst deze middelen toe voor besteding door het RST.

Vanaf 2014 ontvangt de politie € 13 miljoen per jaar van BZK en als onderdeel daarvan voor de projecten Observatie en Forensische Opsporing (OT/FO). Dit bedrag is gebaseerd op de rijksbegroting voor 2016. Bij het vaststellen van de rijksbegroting 2017 wordt dit bedrag zo nodig meerjarig bijgesteld.

Naast het RST opereert het Team Bestrijding en Ondernijning (TBO). Het TBO richt zich op de aanpak van ondermijnende criminaliteit op en gerelateerd aan Sint Maarten. Ook het TBO maakt geen onderdeel uit van de Nederlandse politie. De landelijke eenheid van de politie voert op dit moment – analoog aan het RST – het comptabel beheer van het TBO uit. Vanwege deze rol ontvangt de politie de middelen voor het TBO van de Ministeries van BZK en VenJ en wijst deze middelen toe voor besteding door het TBO. Voor het jaar 2017 is door BZK een budget van € 9 miljoen toegezegd.

In Bijlage 3 Recherche Samenwerkings-team (RST) en Team Bestrijding en Ondernijning (TBO) is een samengestelde begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2021 opgenomen. De cijfers zijn geïncorporeerd in de voorliggende begroting van de nationale politie.

5

Toelichting op de balans

5.1 Verkorte balans (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Vaste Activa	2.804	2.906	2.665	2.641	2.601	2.511	2.330
Vlottende Activa	499	364	338	356	445	546	749
Totaal Activa	3.302	3.270	3.003	2.998	3.046	3.056	3.079
Eigen Vermogen	292	276	167	153	131	142	160
Voorzieningen	919	1.002	832	725	676	618	550
Langlopende Schulden	943	1.068	1.090	1.203	1.290	1.361	1.408
Kortlopende Schulden	1.148	924	913	917	949	936	961
Totaal Passiva	3.302	3.270	3.003	2.998	3.046	3.056	3.079

5.2 Investeringsplanning (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Huisvesting	61	74	93	96	102	114	128
Vervoer	64	80	91	110	111	81	67
ICT	80	74	88	74	74	70	78
Overige	21	18	26	26	26	26	26
Totaal Investerings	226	246	299	305	313	291	299
Afschrijvingen / exploitatielasten in %	5,2%	6,1%	5,1%	4,7%	4,8%	5,0%	5,1%

5.3 Vlottende activa (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Voorraden	39	43	39	39	39	39	39
Debiteuren	16	14	16	16	16	16	16
Voorschotten en leningen	2	5	2	2	2	2	2
Vordering VenJ inzake FLO	-	-	-	-	-	-	-
Vordering VenJ inzake InkoopMax	13	34	55	77	96	117	212
Vooruitbetaalde bedragen	43	40	43	43	43	43	43
Overlopende activa	156	6	7	7	7	7	7
Overige vorderingen	18	8	17	17	17	17	17
Rekening courant MinFin	-	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	212	214	159	156	225	305	413
Totaal Vlottende Activa	499	364	338	356	445	546	749

5.4 Eigen Vermogen (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Algemene Reserve	156	221	167	153	131	142	160
Bestemmingsreserve Groot Onderhoud	-	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve AVP	136	56	-	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen	292	276	167	153	131	142	160
Bufferfunctie algemene reserve	3,1%	4,4%	3,3%	2,9%	2,5%	2,7%	3,0%
Solvabiliteit	8,8%	8,4%	5,6%	5,1%	4,3%	4,6%	5,2%

Toelichting op de balans

In tabel 5.1 is de verkorte balans ultimo boekjaar opgenomen. De balansposten worden in de paragrafen 5.2 en 5.3 nader toegelicht. Voor het volledige balansmodel wordt verwezen naar Model A: Balans. De balansen in de kolommen Jaarrekening 2015 en Begroting 2016 zijn conform de respectievelijke documenten overgenomen. De balansposten 2017 en van volgende jaren zijn gebaseerd op de per jaar verwachte balansmutaties. In onderstaande balansen en in alle overige balansmodellen in deze begroting is de resultaatbestemming van de betreffende jaren eveneens verwerkt.

Waarderingsgrondslagen

De balansen zoals opgenomen in deze begroting zijn opgesteld op basis van historische boekwaarde. De uitgangspunten zijn in overeenstemming met het besluit financieel beheer politie.

De belangrijkste gehanteerde uitgangspunten voor deze begroting zijn:

- Onder de materiële vaste activa worden activa opgenomen aangekocht bij derden. Zodoende worden de door eigen personeel bestede uren aan het ontwikkelen van software niet geactiveerd.
- Het eigen vermogen bevat naast de algemene reserve tevens een bestemmingsreserve voor de uitvoering van het AVP.

Om de afschrijvingstermijnen van de huisvesting van de politie meer aan te laten sluiten op wat Rijksbreed gangbaar is, is een aanpassing van regelgeving in voorbereiding. Daar op anticiperend zijn de reeksen in de begroting bijgesteld.

Voor een volledige uiteenzetting van de waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar bijlage 4.

5.1 Activa

Vaste activa

De investeringsbegroting voor de komende jaren staat in tabel 5.2

De investeringen op het gebied van

huisvesting betreffen onder meer investeringen uit hoofde van de business cases. Bij de gepresenteerde investeringsbedragen zijn projecten als PDC-locaties, meldkamers, versterken ZSM infrastructuur en raadsman bij verhoor evenals reguliere vervangingen inbegrepen.

De geplande reguliere vervangingsinvesteringen in voertuigen bedragen jaarlijks € 70 miljoen. Deze zijn in 2017 en 2019 hoger vanwege geplande vervangingen in de luchtvloot. Daarnaast worden in de jaren 2018 tot en met 2020 de voertuigen vervangen.

De mutaties in investeringen ICT worden veroorzaakt door investeringen in het kader van het AVP. Deze investeringsbegroting is vastgesteld door de Programmaraad en de Minister van Veiligheid en Justitie. Voor verdere detaillering wordt verwezen naar dit programma. De overige investeringen ICT betreffen reguliere vervangingsinvesteringen.

De overige investeringen bestaan meerjarig uit vervangingsinvesteringen in met name operationele en geweldsmiddelen, zoals ANPR-camera's en af luisterapparatuur. Deze investeringen laten de komende jaren een gelijkmatig beeld zien.

Voor een toelichting op de financiering van de investeringen wordt verwezen naar Hoofdstuk 6, Treasury/financiering.

Vlottende activa

De post vlottende activa bestaat onder meer uit vooruitbetaalde bedragen, vorderingen op derden uit hoofde van dienstverlening en toegezegde bijdragen. Daarnaast zijn het kortlopende deel van de vordering op het ministerie van Veiligheid en Justitie inzake Inkoop Max onder de vlottende activa opgenomen. Met uitzondering van de in de jaaraanschrijving voorgescreven vordering op het ministerie van Veiligheid en Justitie wordt de komende jaren geen rekening gehouden met grote fluctuaties in de vlottende activa.

De aangehouden liquide middelen per balansdatum zijn met name noodzakelijk om de periode tot de eerst volgende betaling van de eerste bijdrage van dat jaar te overbruggen. Er is een rekening courantfaciliteit voor een bedrag van € 250 miljoen. Deze faciliteit bestaat om eventuele onverwachte grote uitgaven, te kunnen opvangen. Het saldo op de rekening-courantkrediet mag namelijk niet worden ingezet voor financieringsdoeleinden. De politie stuurt op een minimaal saldo op de rekening-courantfaciliteit.

5.2 Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves. Conform de Regeling financieel beheer politie is de reserve met betrekking tot het AVP onder de bestemmingsreserve opgenomen. De bestedingen met betrekking tot het AVP komen ten laste van de exploitatie en worden via de resultaatbestemming in mindering gebracht op de bestemmingsreserve.

De algemene reserve heeft de financiële bufferfunctie om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen. De bufferfunctie van het eigen vermogen is de verhouding van de algemene reserve ten opzichte van de gemiddelde bijdrage van de afgelopen 3 jaar. Volgens de regelgeving mag de bufferfunctie van de algemene reserve van de politie gedurende de eerste vijf jaar na inwerkingtreding van de Politiewet 2012 minimaal 1,5% en maximaal 7,5% bedragen. Vanaf 2018 zijn de grenswaarden 0% en 5%.

Voorzieningen

Onder de post Voorzieningen zijn onder andere de bestaande voorzieningen opgenomen voor Inkoop Max, FLO, wachtgeld, en dienstjubilea (t/m 2017). In 2016 is de nationale politie overgegaan op het eigen-risicodragerschap (ERD) voor een deel van de WAO (WGA-vaste en ZW-flex). Door die overgang is het noodzakelijk een voorziening te vormen. Per saldo zijn de kosten, inclusief die van het vormen van

5.5 Voorzieningen (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming			2021
					2019	2020		
FLO	28	29	26	25	24	22		21
Wachtgeld, WW, WAO	21	25	21	21	21	21		21
inkoopMax	797	871	711	669	615	553		483
Jubilea	72	72	72	-	-	-		-
Eigen-risicodragerschap WAO	-	-	-	8	15	20		24
Huisvesting	1	1	1	1	1	1		1
Overige voorzieningen	0	4	0	0	0	0		0
Totaal Voorzieningen	919	1.002	832	725	676	618		550

5.6 Kortlopende schulden (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming			2021
					2019	2020		
Kortlopend deel leningen	105	126	194	193	227	220		252
Openstaande Rijksbijdragen	145	80	27	26	26	26		26
Schulden personeel	712	479	492	492	489	485		480
Crediteuren en overlopende posten	187	239	200	206	208	205		204
Rekening courant MinFin	-	-	-	-	-	-		-
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-		-
Totaal Kortlopende Schulden	1.148	924	913	917	949	936		961

de voorziening, lager dan de premiebetalingen van voorheen. In de komende jaren zijn er geen voornemens nieuwe voorzieningen te vormen.

Langlopende schulden

Voor een verdere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar Hoofdstuk 6, Treasury/financiering.

Kortlopende schulden

De post kortlopende schulden bestaat onder meer uit schulden aan het personeel en het kortlopende deel van de langlopende schulden. De mutaties in het kortlopend deel van de leningen worden veroorzaakt door het verloop van de aflossing van reeds bestaande leningen. In de begrotingsperiode worden openstaande Rijksbijdragen zoveel mogelijk ingezet.

In de Jaarrekening 2015 zijn onder de schulden aan het personeel de reguliere verplichtingen als vakantiegeld, loonbelasting en nog op te nemen verlofuren verantwoord. Als gevolg van gewijzigd beleid in 2015 kan een medewerker meer verlofuren meenemen naar een volgend jaar. Daarnaast zijn ook posten opgenomen voor maatregelen in het kader van vertrekstimulering en vergoeding van rechtspositionele aanspraken van politiemensen die door hun werk posttraumatische stressstoornis opliepen. In 2016 worden deze verplichtingen afgelost, waardoor het saldo van de schulden aan het personeel stabiliseert.

De rekeningcourantfaciliteit loopt tot een bedrag van € 250 miljoen. Deze faciliteit bestaat om eventuele onverwachte grote uitgaven, te kunnen opvangen.

6

Treasury / financiering

6.1 Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Beginstand liquide middelen	51-	46	140	159	156	225	305
Kasstroom operationele activiteiten	85-	273	156	191	262	307	327
Kasstroom investeringsactiviteiten	194-	246-	299-	305-	313-	291-	299-
Kasstroom financieringsactiviteiten	542	141	162	111	120	64	79
Totale kasstroom	263	168	19	3-	69	80	108
Eindstand liquide middelen	212	214	159	156	225	305	413
Liquiditeit	43,4%	39,4%	37,0%	38,9%	46,9%	58,3%	77,9%

6.2 Financiering (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Lening i.v.m. vermogensconversie	200	160	120	80	40	-	-
Lening met Ministerie van Financiën	820	1.012	1.156	1.309	1.470	1.575	1.655
Lening derden	22	10	8	7	6	5	5
Totaal leningen (incl. aflossing t+1)	1.042	1.182	1.285	1.396	1.516	1.580	1.660

Treasury / financiering

6.1 Toelichting kasstroomoverzicht

In tabel 6.1 is de verkorte kasstroom per boekjaar opgenomen. De kasstroom wordt hierna nader toegelicht. Voor het volledige kasstroomoverzicht wordt verwezen naar Model C: Kasstroomoverzicht. De kasstromen in de kolommen Jaarrekening 2015 en Begroting 2016 zijn conform de respectievelijke documenten overgenomen. De kasstromen 2017 en verder zijn gebaseerd op de verwachte kasstromen 2017 en verder.

Volgens de vigerende regelgeving worden de activiteiten zoveel mogelijk gefinancierd vanuit de verstrekte bijdragen door het Ministerie van VenJ. Voor investeringen in materiële vaste activa kan worden geleend bij het Ministerie van Financiën, waarbij het Ministerie van VenJ een garantie moet verstrekken.

6.2 Financiering

Lening i.v.m. vermogensconversie

In 2010 is ter financiering van de vermogensconversie een lening aangegaan. Deze lening wordt met € 40 miljoen per jaar terugbetaald. De laatste aflossing vindt plaats in 2020.

Lening bij het Ministerie van Financiën

Het is, conform artikel 29, lid 3 van de Politiewet 2012, de politie niet toegestaan om leningen elders dan bij het Ministerie van Financiën aan te gaan. Ter financiering van geplande investeringen kunnen derhalve middelen bij het Ministerie van Financiën worden betrokken. Voor zover gebruik wordt gemaakt van het rekening courant krediet bij het ministerie is de rente gelijk aan de dagrente Eonia.

In 2015 is de politie op 15 september 2015 een leningenpakket aangegaan

van € 600 miljoen bij het Ministerie van Financiën. Dit leningenpakket is gebaseerd op de daadwerkelijke investeringen volgens de jaarrekeningen 2013 en 2014 van de politie en de verwachte investeringen voor het jaar 2015 volgens de begroting 2015-2019. De gerealiseerde investeringen in 2015 waren € 60 miljoen lager dan begroot. De hiervoor opgenomen lening komt in mindering op de leenfaciliteit voor 2016, zoals verwerkt in de begroting 2016.

Bij het daadwerkelijk aantrekken van de leningen zullen de rentepercentages bekend zijn. In deze begroting is een rentepercentage van 1% verwerkt over de leningen. Voor de jaren 2016 tot en met 2021 worden voor de investeringen in materiële vaste activa leningen aangetrokken. Deze worden afgelost conform de looptijd van de onderliggende activa. Er is een rentepercentage van 1,5% verondersteld.

Eventueel tijdelijke overschotten en tekorten worden volgens het stelsel van schatkistbankieren (GMB), uitgezet dan wel aangetrokken bij het Ministerie van Financiën. Gezien de huidige rentestand zijn hier geen opbrengsten en kosten uit te verwachten.

Lening derden

Onder Leningen derden zijn onder andere door individuele voormalige korpsen en de VtsPN aangetrokken bijzondere leningen verantwoord. Hierbij valt te denken aan 'financial lease'-constructies, leningen ontvangen van samenwerkingsverbanden en dergelijke. Deze leningen zullen conform de aflossingstermijnen worden afgelost en daarna vervallen. De regelgeving staat niet toe nieuwe leningen bij derden aan te gaan.

7

Risicoparagraaf

Risicoparagraaf

Om de vorming van de nationale politie beheersbaar te laten verlopen, is het van belang inzicht te hebben in de aanwezige risico's. De in de begroting 2016 opgenomen risico's zijn voor de begroting 2017 geactualiseerd en aangevuld.

In dit hoofdstuk worden de onderwerpen benoemd, die ten tijde van het opstellen van de begroting, bij de politie bekend zijn. Het zijn onderwerpen die van materiële betekenis kunnen zijn voor de (toekomstige) financiële positie van de politie. In verband met de beperkte zekerheid hierover kunnen daarvoor geen voorzieningen worden getroffen.

Risico	Impact	Beheersmaatregelen
Personele kosten		
Inkoop Max: Door veranderingen in variabelen kan de voorziening toenemen.	Vanwege de grootte van de voorziening Inkoop Max zijn de gevolgen van mutaties in rekenvariabelen van materiële omvang.	Het risico voor eventuele meerkosten is voor rekening van het Ministerie van VenJ.
Bezetting: Ontwikkeling van de bezetting, w.o. het achterblijven van de uitstroom, kent onzekerheden.	Een vertraagde uitstroom, instroom payrollers, plaatsing medewerkers, fase 2 etc. kunnen naast extra kosten ook een operationele impact hebben; bijvoorbeeld op de realisatie van de inrichting van de GGP functie en daarmee de beoogde prestaties.	Ontwikkelingen worden in samenhang gezien en zodoende waar nodig gemitigeerd.
Ziekteverzuim: Een hoog ziekteverzuim is een risico voor de inzetbaarheid.	Beperkte inzetbaarheid kan impact hebben op het realiseren van de operationele doelstellingen en/of leiden tot extra kosten voor vervanging.	<ul style="list-style-type: none"> • Meer en expliciet aandacht voor aanpak van ziekteverzuim in leiderschapsopleidingen en daarmee verantwoordelijkheid voor terugdringing verzuim na-drukkelijk in de lijn belegd. • Uitvoeren van nadere analyses naar oorzaken van verzuim bij specifieke onderdelen met significant hoger verzuim. • Met voorrang inrichten van de Veilig en Gezond Werken teams (VGW-teams), die medewerkers bij hun herstel en leiding bij de aanpak van verzuim en het verhogen van de inzetbaarheid ondersteunen.

Risico	Impact	Beheersmaatregelen
Materiële kosten		
<p>Schadeclaims: Claims van burgers en bedrijven n.a.v. de taakuitvoering door de politie.</p>	<p>De omvang van geclaimde (letsel) schade kan per geval van aanzienlijke omvang zijn. Hiernaast kan precedentwerking ontstaan naar eerdere en voorkomende gevallen.</p>	<p>Ten aanzien van de casus Alphen aan den Rijn stellen gerechtelijke uitspraken dat de politie hiervoor niet aansprakelijk gesteld kan worden.</p>
<p>Boekverliezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mogelijke verliezen door ontmanteling van datacenters, als gevolg van het AVP. De realisatiewaarden bij afstoting van vastgoed kennen onzekerheden t.o.v. de geadmistrateerde boekwaarden 	<ul style="list-style-type: none"> Bij de verdere uitwerking van de ICT-planvorming zal de omvang van eventuele verliezen geraamd kunnen worden. Het afstoten van panden met hoge geadmistrateerde waarden kan leiden tot boekverliezen. 	<p>Door de uitvoering te faseren is het niet aannemelijk dat boekverliezen zich acuut en omvangrijk zullen voordoen.</p>
<p>Afschrijvingstermijnen huisvesting: Op de afschrijvingstermijnen van huisvesting is een aanpassing van regelgeving in voorbereiding. Vooruitlopend daarop zijn de reeksen in de begroting aangepast. Het risico bestaat dat aanpassing in de financiële regelgeving niet (tijdig) wordt doorgevoerd.</p>	<p>Indien de regelgeving niet wordt aangepast, heeft dit hogere kosten tot gevolg. Die zorgen mogelijk voor temporisering van de uitvoering van het SHP.</p>	<p>De politie onderhoudt over de wijziging in de regelgeving contact met het ministerie van VenJ en het ministerie van Financiën.</p>
<p>Fiscaal: De politie heeft afspraken gemaakt met de Belastingdienst over het toezicht op de naleving van regelgeving.</p> <p>Verder is er nog discussie met de belastingdienst over strafheffing 18-maandenregeling; hierover is er met hen geen overeenstemming.</p>	<p>Het niet naleven van fiscale regelgeving kan leiden tot naheffingen en boetes van de Belastingdienst.</p>	<p>De naleving van fiscale regelgeving wordt gemonitord door de fiscalisten van de politie. Tevens vindt periodiek overleg plaats met de Belastingdienst.</p>
<p>Multi: Complexe samenhang en governance kunnen leiden tot onvoorziene kosten.</p>	<p>Onvoorziene kosten kunnen omvangrijk zijn vanwege de schaal van veranderingen.</p>	<p>Frequente afstemming binnen de politie en daarbuiten met VenJ en multi-partners.</p>
<p>Subsidievoorwaarden: Subsidies die zijn verkregen van de Europese Unie kunnen langere tijd na afwikkeling van het project nog worden opgevraagd, met risico op alsnog terugbetalen.</p>	<p>Mogelijk terug te betalen subsidiegelden komen ten laste van de exploitatie en daarmee het eigen vermogen van de politie.</p>	<p>De subsidiebescheiden zijn voorzien van goedkeurende accountantsverklaringen. Eventuele aanvullende controles worden afgewacht.</p>

Risico	Impact	Beheersmaatregelen
Overige		
<p>Realisatie NP: De komende jaren staan in het teken van een omvangrijke veranderingsoperatie: het realiseren van de inrichting, de daarvoor uit te voeren personele reorganisatie en veranderingen op het gebied van cultuur, gedrag en leiderschap.</p>	<p>Dat kan het effect hebben dat de inverdieneffecten in tempo en fasering een andere opbrengst kennen. Dit kan ook effect hebben op het tempo en fasering van de reorganisatiekosten. De totale omvang van de reorganisatiekosten en te realiseren inverdieneffecten blijft gelijk.</p>	<p>De uitvoering en bestedingen worden nauwgezet gemonitord. Op de besteding van de beschikbare middelen wordt nadrukkelijk gestuurd.</p>
<p>Begrotingsuitvoering politie: Door hoge volatiliteit in ontwikkelingen en voornemens loopt uitvoering binnen de (financiële) kaders risico's. Daarmee samenhangend zijn de onduidelijke (be)sturingslijnen tussen politie, gezagen en ministerie door de verandering van de governance en het verschil in interpretatie op lokaal maatwerk.</p>	<p>Onvoldoende samenhang in besluitvorming over voornemens, kan leiden tot financiële consequenties.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aangaan constructieve dialoog in het LOVP waarbij de governance en (be)sturingslijnen duidelijk worden gedefinieerd. • De p&c-cylcus is leidend voor besluitvorming in samenhang. Ook versterking van de control-functie draagt bij. • In de herijkingsnota is het belang van uitvoeringstoetsen verankerd. Financiële gevolgen maken daar standaard onderdeel vanuit.
<p>Treasury: Door (verwachte) exploitatieresultaten kan de liquiditeitspositie onder druk komen te staan.</p>	<p>Een gebrek aan liquiditeiten kan gevolgen hebben voor het (tijdig) betalen van verplichtingen</p>	<p>De uitgaven worden nauwgezet gemonitord. Er vindt hierover overleg plaats met VenJ.</p>

M**Modellen**

Model A:

Balans

Activa (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vaste Activa							
Materiële vaste activa	1.992	1.990	1.943	1.996	2.051	2.078	2.109
Financiële vaste activa	812	915	722	646	549	433	221
Totaal vaste activa	2.804	2.906	2.665	2.641	2.601	2.511	2.330
Vlottende Activa							
Vorderingen en overlopende activa	287	150	179	201	220	241	336
Liquide middelen	212	214	159	156	225	305	413
Totaal vlottende activa	499	364	338	356	445	546	749
Totaal Activa	3.302	3.270	3.003	2.998	3.046	3.056	3.079

Passiva (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Eigen vermogen							
Algemene reserve	156	221	167	153	131	142	160
Bestemmingsreserves	136	56	-	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen	292	276	167	153	131	142	160
Vorzieningen	919	1.002	832	725	676	618	550
Langlopende schulden	943	1.068	1.090	1.203	1.290	1.361	1.408
Kortlopende schulden							
Schulden en overlopende passiva	1.148	924	913	917	949	936	961
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-	-
Totaal kortlopende schulden	1.148	924	913	917	949	936	961
Totaal passiva	3.302	3.270	3.003	2.998	3.046	3.056	3.079

Model B:

Exploitatierkening

(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Totaal bijdragen	5.145	5.043	5.414	5.280	5.320	5.296	5.210
Exploitatiekosten							
Personeel	4.099	3.889	4.188	4.123	4.071	4.010	3.915
Rente	16	20	15	15	16	18	19
Opleiding en vorming	69	75	89	85	84	82	82
Huisvesting	343	346	320	303	307	306	307
Vervoer	185	177	197	191	194	194	194
Verbindingen en automatisering	324	336	381	386	415	420	419
Geweldmiddelen en uitrusting	51	40	40	41	41	41	42
Operationeel	125	118	115	108	103	103	103
Beheer	126	127	116	113	111	112	111
Totaal exploitatiekosten	5.338	5.129	5.462	5.366	5.343	5.285	5.191
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	194-	85-	48-	87-	22-	11	19
Buitengewone lasten	-	-	7	-	-	11	19
Buitengewone baten	121	89	56	87	22	-	-
Exploitatieresultaat	72-	4	-	-	-	-	-

Resultaatbestemming (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Toevoeging bestemmingsreserves	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen bestemmingsreserves	98	89	56	-	-	-	-
Saldo mutaties bestemmingsreserves	98-	89-	56-	-	-	-	-
Toevoeging algemene reserve	-	4	7	-	-	11	19
Onttrekkingen algemene reserve	95	-	-	14	22	-	-
Vermogensconversie	-	-	-	-	-	-	-
Saldo mutaties algemene reserve	95-	4	7	14-	22-	11	19
Bestemming exploitatieresultaat	194-	85-	48-	14-	22-	11	19

Model C:

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming			2021
					2019	2020		
Beginstand liquide middelen	51-	46	140	159	156	225		305
Operationele activiteiten								
Exploitatieresultaat boekjaar	72-	4	-	-	-	-		-
Afschrijvingen vaste activa	279	314	280	252	257	264		267
Mutatie voorzieningen	244-	38-	44-	35-	49-	58-		68-
Overige mutaties eigen vermogen	121-	89-	48-	87-	22-	11		19
Mutatie werkkapitaal (excl. liquide middelen)	74	82	31-	60	75	90		110
Kasstroom operationele activiteiten	85-	273	156	191	262	307		327
Investeringsactiviteiten								
Investerings materiële vaste activa	226	246	299	305	313	291		299
Desinvesteringen materiële vaste activa	32	-	-	-	-	-		-
Investerings financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-		-
Kasstroom investeringsactiviteiten	194-	246-	299-	305-	313-	291-		299-
Financieringsactiviteiten								
Ontvangsten langlopende schulden	600	246	299	305	313	291		299
Aflossingen langlopende schulden	58	105	137	194	193	227		220
Vermogensconversie	-	-	-	-	-	-		-
Kasstroom financieringsactiviteiten	542	141	162	111	120	64		79
Totale kasstroom	263	168	19	3-	69	80		108
Eindstand liquide middelen	212	214	159	156	225	305		413
Liquiditeit Vlottende activa / kort vreemd vermogen in %	43,4%	39,4%	37,0%	38,9%	46,9%	58,3%		77,9%

Model D:

Personeelsinformatie

Personeelsinformatie (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek.	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Operationele sterkte [exclusief aspiranten]							
<i>Noot: De uitstroom op 31 december van enig jaar wordt in het jaar erop pas in de uitstroom opgenomen.</i>							
Sterkte aanvang boekjaar in FTE		48.454	48.126	47.488	46.769	46.179	45.522
Instroom uit opleiding		801	510	503	950	1.067	1.084
Instroom		301	300	300	300	300	400
Werktijdwijziging		23	(24)	(24)	(45)	(51)	(52)
Doorstroom NOS > OS		1	33	20	30	29	31
Doorstroom OS > NOS		50	6	3	4	4	3
Uitstroom [voorzienbaar]		761	778	819	1.070	1.267	1.425
Uitstroom [onvoorzien]		743	672	696	751	731	703
Sterkte einde boekjaar in FTE	48.187	48.026	47.488	46.769	46.179	45.522	44.854
Aspiranten in fte							
Aantal aspiranten aanvang boekjaar		2.185	2.618	3.265	3.860	3.981	4.280
Instroom in opleiding	-	1.300	1.300	1.300	1.300	1.600	2.000
Uitval	-	115	143	202	230	234	248
Uitstroom uit opleiding	-	801	510	503	950	1.067	1.084
Aantal aspiranten einde boekjaar	2.321	2.569	3.265	3.860	3.981	4.280	4.948
Berekening gemiddelde operationele sterkte							
Beginstand	-	50.639	50.744	50.753	50.629	50.160	49.802
Eindstand	-	50.595	50.753	50.629	50.160	49.802	49.802
Gemiddelde OS	50.975	50.617	50.749	50.691	50.394	49.981	49.802
Niet-operationele sterkte							
Beginstand		8.836	8.604	8.698	8.705	8.714	8.781
Instroom		278	433	369	472	603	501
Doorstroom NOS > OS		1	33	20	30	29	31
Doorstroom OS > NOS		50	6	3	4	4	3
Uitstroom [voorzienbaar]		407	72	111	209	287	246
Uitstroom [onvoorzien]		243	239	234	228	225	227
Eindstand	8.965	8.513	8.698	8.705	8.714	8.781	8.781
Gemiddelde sterktes:							
Operationele sterkte excl.	48.222	48.240	47.807	47.128	46.474	45.851	45.188
Aspiranten	2.753	2.377	2.942	3.563	3.920	4.130	4.614
Niet-operationele sterkte	9.205	8.628	8.651	8.701	8.709	8.747	8.781
Overall sterkte	60.180	59.245	59.399	59.393	59.104	58.728	58.583
Financiële gegevens							
Gemiddelde loonsom OS			65.778	66.276	66.521	66.526	66.431
Gemiddelde loonsom aspiranten			27.186	26.434	26.354	26.023	25.578
Gemiddelde loonsom NOS			68.100	67.895	67.421	66.769	66.153

Model E:

Kapstokmodel

Baten- en lastencategorieën Nationale Politie

Lasten (bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming			2021
					2019	2020		
1 Personeelslasten	4.172	3.929	4.214	4.149	4.097	4.035	3.940	
1.1 Salarissen huidig personeel	2.708	2.594	2.808	2.819	2.804	2.776	2.748	
1.11 Schaalsalaris	2.312	2.268	2.452	2.453	2.439	2.416	2.391	
1.12 Vakantie-uitkering	192	190	207	207	206	204	202	
1.18 Eindejaarsuitkering	180	178	193	193	192	190	188	
1.19 Functiehuis	-	-	-	-	-	-	-	
1.191 Overige	24	42-	43-	33-	33-	32-	32-	
1.2 Toelagen huidig personeel	280	218	242	237	232	227	223	
1.20 Overwerkvergoeding	39	16	22	22	22	22	22	
1.21 Operationele toelagen	136	102	124	123	121	120	119	
1.25 Levenslooptoelagen	75	67	71	67	64	61	59	
1.29 Overige	30	33	25	25	25	24	24	
1.3 Sociale lasten huidig personeel	758	718	763	762	756	748	739	
1.311 Premie OP/NP/ANW	289	284	303	303	300	296	292	
1.32 Premie Arbeidsongeschiktheidpens.	6	6	7	7	6	6	6	
1.33 Overgangspremie VPL	80	69	70	70	69	69	68	
1.331 Pseudo premie AFUP [afwikkeling]	0-	-	-	-	-	-	-	
1.35 Bijdrage Zorgverzekeringswet	180	177	183	182	181	180	178	
1.37 Premie WAO/WIA	163	161	180	179	178	176	175	
1.39 Overige	40	20	21	21	21	21	21	
1.4 Bijkomende personeelslasten	221	291	234	190	188	184	152	
1.41 Reiskosten woon- werkverkeer	88	151	121	116	111	106	91	
1.42 Kosten bedrijfsgeneeskunde	19	14	17	16	16	16	16	
1.44 Kosten dienstongevallen	10	11	11	11	11	11	11	
1.45 Algemene kostenvergoeding	5	3	13	15	10	5	5	
1.49 Overige	100	111	73	32	40	46	29	
1.5 Vrijwillige politie	5	7	5	5	5	5	5	
3.0 Personeel van derden	182	93	148	124	100	83	61	
3.02 Uitzendkrachten	42	34	43	38	28	21	16	
3.03 WSW 'ers	2	3	2	2	2	2	2	
3.04 Beveiligingsbedrijven	-	-	-	-	-	-	-	
3.05 ICT-personeel	73	25	36	30	25	25	25	
3.09 Overige inhuur personeel derden	64	31	67	53	45	35	18	
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	16	8	13	12	12	12	12	
6.01 Toevoeging TOR	-	-	-	-	-	-	-	
6.02 Toevoeging Wachtgeld, WW, WAO	6	3	3	3	3	3	3	
6.03 Toevoeging voorz. dienstjubilea	10	5	10	-	-	-	-	
6.04 Toevoeging overige personeelsvoorz.	0-	-	-	8	8	8	8	
2 Rente en soortgelijke kosten	16	21	15	15	16	18	19	
2.1 Rente rekening courant MinFin	-	-	-	-	-	-	-	
2.2 Rente leningen derden	1	1	1	1	1	1	1	
2.3 Rente lening MinFin	7	14	9	11	13	16	19	
2.4 Rente lening vermogensconversie	8	6	5	4	3	1	-	
3 Opleiding en vorming	69	75	89	85	84	82	82	
2.2.1 Afschrijvingen	1	0	1	1	0	0	0	
2.2.2 Boekverlies activa	0	-	-	-	-	-	-	
3.2 Huren en lease	0	0	-	-	-	-	-	
3.3 Duurzame goederen	0	0	-	-	-	-	-	
3.4 Overige zaken en diensten	59	71	80	77	75	74	74	
3.4.1 Munitie / pepperspray	9	4	8	8	8	8	8	
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-	

	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming 2019 2020		2021
4 Huisvesting	371	354	329	312	315	314	316
2.2.1 Afschrijvingen	109	124	94	76	79	78	82
2.2.2 Boekverlies activa	27	-	0	2	2	0	-
3.1 Gas, licht en water	36	37	37	37	37	36	35
3.2 Huren, pachten en lease	62	52	61	61	60	55	55
3.3 Duurzame goederen	4	10	4	4	4	4	4
3.4 Overige zaken en diensten	37	84	51	50	50	62	62
3.4.1 Onderhoud	62	26	53	53	52	51	51
3.4.2 Schoonmaak	34	22	28	29	31	28	28
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	0	-	-	-	-	-	-
5 Vervoer	193	183	203	197	200	199	200
2.2.1 Afschrijvingen	85	81	86	81	83	83	84
2.2.2 Boekverlies activa	1	-	1	1	1	1	1
3.1 Brandstof	32	35	34	34	34	34	34
3.2 Huren en lease	9	18	13	11	11	11	11
3.3 Duurzame goederen	2	2	1	1	1	1	1
3.4 Overige zaken en diensten	13	12	28	33	33	33	33
3.4.1 Onderhoud	41	31	36	34	34	34	34
3.4.2 Schade	8	5	5	4	4	4	4
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
6 Verb. En automatisering	344	354	402	408	438	444	443
2.2.1 Afschrijvingen	68	86	82	78	77	86	84
2.2.2 Boekverlies activa	1	-	1	2	2	0	-
3.2 Huren en lease	1	2	1	1	1	1	1
3.3 Duurzame goederen	32	31	12	18	21	20	20
3.4 Overige zaken en diensten	241	235	307	309	338	337	339
4.2.5 Inhouding C2000	-	-	-	-	-	-	-
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
7 Geweldmiddelen en uitrusting	59	43	43	44	44	44	45
2.2.1 Afschrijvingen	1	7	1	1	1	1	1
2.2.2 Boekverlies activa	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Huren en lease	0	-	1	1	1	1	1
3.3 Duurzame goederen	0	1	9	6	6	7	7
3.4 Overige zaken en diensten	58	36	33	36	36	36	36
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
8 Operationeel	146	138	134	126	121	121	121
2.2.1 Afschrijvingen	15	16	16	16	16	16	16
2.2.2 Boekverlies activa	0	-	-	-	-	-	-
3.2 Huren en lease	1	1	1	1	1	1	1
3.3 Duurzame goederen	4	5	4	4	4	4	4
3.4 Overige zaken en diensten	48	54	58	53	50	50	49
3.4.1 Reis- en verblijfkosten binnen- & buitenland	21	39	24	21	21	21	21
3.4.2 Arrestantenzorg	22	23	20	18	16	16	16
3.4.3 Meldkamerkosten samenw. derden	17	16	13	13	13	13	13
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
9 Beheer	130	132	121	118	117	117	116
2.2.1 Afschrijvingen	0	1	0	0	0	0	-
2.2.2 Boekverlies activa	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Huren en lease	9	6	6	5	4	4	4
3.3 Duurzame goederen	1	0	1	1	1	1	1
3.4 Overige zaken en diensten	47	54	55	54	54	54	54
3.4.1 Catering	22	23	21	21	21	21	21
3.4.2 Externe deskundigheid	44	44	33	32	31	31	31
3.4.3 Vergaderkosten	7	6	5	5	5	5	5
6.0 Toevoeging aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten normale bedrijfsvoering	5.500	5.230	5.549	5.454	5.432	5.375	5.282

	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming 2019 2020		2021
7 Geweldmiddelen en uitrusting	8	3	3	3	3	3	3
2.2.1 Afschrijvingen	-	-	-	-	-	-	-
2.2.2 Boekwinst activa	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Huren en lease	-	-	-	-	-	-	-
3.3 Duurzame goederen	0	-	-	-	-	-	-
3.4 Overige zaken en diensten	8	3	3	3	3	3	3
6.0 Vrijval voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
8 Operationeel	21	21	18	18	18	18	18
2.2.1 Afschrijvingen	-	-	-	-	-	-	-
2.2.2 Boekwinst activa	0	-	-	-	-	-	-
3.2 Huren en lease	-	0	0	0	0	0	0
3.3 Duurzame goederen	0	0	0	0	0	0	0
3.4 Overige zaken en diensten	12	9	9	9	9	9	9
3.4.1 Reis- en verblijfkn binnen- & buitenland	0	-	-	-	-	-	-
3.4.2 Arrestantenzorg	1	3	2	2	2	2	2
3.4.3 Meldkamerbaten samenw. derden	7	8	7	7	7	7	7
6.0 Vrijval voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
9 Beheer	4	5	5	5	5	5	5
2.2.1 Afschrijvingen	-	-	-	-	-	-	-
2.2.2 Boekwinst activa	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Huren en lease	0-	-	-	-	-	-	-
3.3 Duurzame goederen	0	-	-	-	-	-	-
3.4 Overige zaken en diensten	3	3	3	3	3	3	3
3.4.1 Catering	1	2	2	2	2	2	2
3.4.2 Externe deskundigheid	-	-	-	-	-	-	-
3.4.3 Vergaderkosten	-	-	-	-	-	-	-
6.0 Vrijval voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
11 Bijdragen	5.145	5.043	5.414	5.280	5.320	5.296	5.210
4.1 Rijksbijdragen	5.144	5.043	5.413	5.279	5.320	5.296	5.210
4.1.1 Rijksbijdragen VenJ	5.144	5.035	5.389	5.264	5.305	5.283	5.197
4.1.3 Bijdragen overige departementen	-	8	24	15	15	13	13
4.1.9 Overige bijdragen [o.a. gemeenten]	1	1	1	1	1	-	-
Totaal baten normale bedrijfsvoering	5.306	5.144	5.501	5.368	5.410	5.386	5.301
Resultaat normale bedrijfsvoering	194-	85-	48-	87-	22-	11	19
12 Buitengewone lasten	-	-	7	-	-	11	19
12 Buitengewone baten	121	89	56	87	22	-	-
Exploitatieresultaat	72-	4	-	-	-	-	-

Bijlage 1: Specificaties bijdragen

Bijlage 1:

Specificaties bijdragen

Specificaties bijdragen (bedragen x € 1 miljoen)	Begroting	Meerjarenraming			
	2017	2018	2019	2020	2021
A. Algemene Bijdrage VenJ	5.109,6	5.055,9	5.068,8	5.054,2	4.968,3
B. Bijzondere bijdragen VenJ	161,3	125,6	121,6	121,7	121,7
C. Bijdrage VenJ vorming NP	35,0	10,0	10,0	-	-
D. Opbrengsten VenJ	79,8	70,9	104,3	107,1	106,9
E. Opbrengsten andere partijen	24,7	15,7	15,7	13,0	13,0
F. Vrijval openstaande bijdragen					
- LMO	3,5	1,5	-	-	-
	5.414,0	5.279,8	5.320,5	5.295,9	5.209,8
G. Inzet Opbrengsten VenJ *)					
- Meldkamer	61,2	38,7	5,1	2,3	2,5
Totaal bijdragen	5.475,2	5.318,5	5.325,6	5.298,2	5.212,3
H. Buitengewone baten	55,6	86,5	22,3	-	-
Totaal bijdragen en buitengew. baten	5.530,8	5.405,0	5.347,9	5.298,2	5.212,3

Specificatie bijzondere bijdragen (bedragen x € 1 miljoen)	Begroting	Meerjarenraming			
	2017	2018	2019	2020	2021
Contourennota opsporing	19,7	-	-	-	-
Asieldossier registratie	16,0	-	-	-	-
DSI (incl. BBE en versterk. veiligheidsketen)	24,7	24,7	24,7	24,7	24,7
AOT	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2
Cybercrime	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8
BVID/beheer ID module	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Financial Intelligence Unit Nederland	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
FEC	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Team verkeershandhaving	48,5	48,5	48,5	48,5	48,5
LMO	7,5	5,5	-	-	-
Programma afpakken	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
Totaal bijzondere bijdragen going concern	164,8	127,2	121,6	121,7	121,7
Bijzondere bijdragen reorganisatie NP	35,0	10,0	10,0	-	-
Totaal bijzondere bijdragen (incl. vrijval)	199,8	137,2	131,6	121,7	121,7

* De investeringen in de vernieuwing C-2000 en de Landelijke ICT-ring LMO zijn niet opgenomen in de exploitatierekening van deze begroting. Het betreft activiteiten waarbij de politie slechts uitvoerder is in opdracht van het departement. De besteding van deze middelen is opgenomen in het bestedingsplan C-2000 en het bestedingsplan ICT LMO. De middelen die worden ingezet zijn onderdeel van de bijzondere bijdrage Meldkamerdomein, voorheen bijzondere bijdrage C-2000, en de openstaande rijksbijdrage Meldkamerdomein op de balans van de politie, voorheen openstaande rijksbijdrage C-2000.

Bijlage 2:

Reorganisatiekosten

Bijlage 2:

Reorganisatiekosten

Exploitatierkening Reorganisatiekosten

(bedragen x € 1 miljoen)	Besteding t/m 2015	Prognose 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Totaal bijdragen	214	51	35	10	10	-	-
Exploitatiekosten							
Personeel	175	63	73	42	20	8	3
Rente	-	-	-	-	-	-	-
Opleiding en vorming	3	4	3	2	1	-	-
Huisvesting	10	4	4	4	3	-	-
Vervoer	0	-	-	-	-	-	-
Verbindingen en automatisering	6	-	-	-	-	-	-
Geweldmiddelen en uitrusting	-	-	-	-	-	-	-
Operationeel	0	-	-	-	-	-	-
Beheer	20	10	1	1	-	-	-
Totaal exploitatiekosten	214	80	81	49	25	8	3
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	1	29-	46-	39-	15-	8-	3-
Buitengewone lasten	-	-	-	-	-	-	-
Buitengewone baten	-	-	-	-	-	-	-
Exploitatieresultaat	1	29-	46-	39-	15-	8-	3-

Toelichting: In de begroting 2016-2020, als ook in de begroting 2017-2021 is incidentele ruimte gevonden om de hogere reorganisatiekosten ten opzichte van de daarvoor bestemde bijdragen, op te vangen. Daarmee wordt het hier gepresenteerde nadelig exploitatieresultaat afgedekt.

Bijlage 3:

**Recherche
Samenwerkingsteam
(RST) en Team Bestrijding
Ondermijning (TBO)**

Bijlage 3:

Recherche Samenwerkings- team (RST) en Team Bestrijding Ondernijning (TBO)

Exploitatierkening RST en TBO

(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Totaal bijdragen							
Bijdragen BZK	14.029	22.968	60	60	60		
Overige bijdragen	-		18.927	12.968	12.968	12.968	12.968
Totaal bijdragen	14.029	22.968	18.987	13.028	13.028	12.968	12.968
Exploiatiekosten							
Personeel	6.757	16.316	9.982	6.316	6.316	6.316	6.316
Rente	-						
Opleiding en vorming	291	370	370	370	370	370	370
Huisvesting	825	1.084	1.389	1.084	1.084	1.084	1.084
Vervoer	565	587	924	587	587	587	587
Verbindingen en automatisering	1.828	2.478	2.824	2.538	2.538	2.478	2.478
Geweldmiddelen en uitrusting	7	7	43	7	7	7	7
Operationeel	1.380	1.855	3.064	1.855	1.855	1.855	1.855
Beheer	1.236	271	391	271	271	271	271
Afschrijvingen	1.140						
Totaal exploitatiekosten	14.029	22.968	18.987	13.028	13.028	12.968	12.968
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-	-

Balans RST en TBO - Activa

(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Vaste Activa							
Materiële vaste activa	2.704	2.995	3.285	3.576	3.867	4.157	4.448
Financiële vaste activa							
Totaal vaste activa	2.704	2.995	3.285	3.576	3.867	4.157	4.448
Vlottende Activa							
Vorraden							
Vorderingen en overlopende activa	2.708	2.708	2.708	2.708	2.708	2.708	2.708
Rekening-courant ministerie van financiën							
Liquide middelen	1.540	1.249	959	-	-	-	-
Totaal vlottende activa	4.248	3.957	3.667	2.708	2.708	2.708	2.708
Totaal Activa	6.952	6.952	6.952	6.284	6.575	6.865	7.156

Balans RST en TBO - Passiva

(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrek. 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	2018	Meerjarenraming		
					2019	2020	2021
Eigen vermogen							
Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserves	-	-	-	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen	-	-	-	-	-	-	-
Voorzieningen	-	-	-	-	-	-	-
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden							
Schulden personeel	584	584	584	584	584	584	584
Crediteuren en overlopende posten	922	922	922	922	922	922	922
Rekening-courant Nationale Politie	5.446	5.446	5.446	5.446	5.446	5.446	5.446
Liquide middelen	-	-	-	668-	378-	87-	204
Totaal kortlopende schulden	6.952	6.952	6.952	6.284	6.575	6.865	7.156
Totaal passiva	6.952	6.952	6.952	6.284	6.575	6.865	7.156

IV

Bijlage 4: Waarderings- grondslagen

Bijlage 4:

Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen

Algemeen

De begroting is opgesteld in overeenstemming met de Ministeriële Regeling Financieel Beheer (MRFB). In deze regeling wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de grondslagen voor de verslaggeving, neergelegd in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De gehanteerde modellen zijn conform de MRFB voorgeschreven vanuit het Ministerie van VenJ.

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddelde aantal gedurende het boekjaar werkzame werknemers wordt vermeld in afstemming op de inrichting van de organisatie. Daarbij wordt aangesloten op de salariskosten, zoals opgenomen in de exploitatierekening. Werknemers die geen arbeidsprestatie leveren worden niet vermeld.

Grondslagen voor de waardering van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de toegerekende bijdragen en de kosten en andere lasten over het jaar. Baten en lasten worden in de exploitatierekening toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, ongeacht of zij tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid.

Bijzondere bijdragen VenJ en overige instanties

Voor specifieke taken en activiteiten worden zowel door het Ministerie van VenJ als andere departementen of over-

heidsinstanties bijzondere bijdragen verstrekt. Voor deze bijdragen dient in het algemeen een operationele en financiële verantwoording te worden afgelegd en dient een eventueel overschot of tekort te worden verrekend. De ontvangen bijdragen worden in de balans opgenomen onder de kortlopende schulden als nog te besteden bijdragen. Aan de hand van de bestedingen in het lopende boekjaar, verband houdende met deze bijdragen, worden deze bijdragen in de exploitatie verantwoord.

Pensioenen

De politie heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. De hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de politie. De werknemers kunnen kiezen om het pensioen in te laten gaan vanaf 60 jaar. Het pensioen moet uiterlijk vijf jaar na de AOW-leeftijd ingaan. De verplichtingen die voortvloeien uit deze rechten van het personeel, zijn ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). De premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen bedraagt in 2016 17,8% tegen 19,6% in 2015. De verlaging was mogelijk door de overgang van loon- naar prijsindexatie. Van de verschuldigde premie wordt in 2016 70% door de werkgever betaald en 30% door de werknemers.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door zijn financiële verplichtin-

gen) dit toelaat. De pensioenen zijn niet verhoogd per 1 januari 2016. De financiële situatie van het ABP was niet voldoende om de pensioenen over het jaar 2015 te kunnen indexeren.

Naast deze reguliere verplichting aan de verschuldigde pensioenpremies voor actieve medewerkers is er sprake van een aantal bijzondere regelingen voor medewerkers.

Inkoop MAX

De regeling Inkoop Max wordt in de vorm van dienstverlening aan de politie uitgevoerd. Pas na de inkoop vormt de inkoopwaarde een onderdeel van de reguliere ABP-verplichtingen. Voor de regeling Inkoop Max is afgesproken dat de rechthebbende medewerkers vanaf 60 jaar tot en met 70 jaar met pensioen kunnen gaan.

FLO-regeling

In de FLO-regeling is sprake van twee verschillende berekeningen van de kosten. In deze regeling zijn nog gerechtigd de rechthebbende medewerkers uit de jaren 1949, 1950 en zo de regeling wil de eerste dag van het jaar 1951. Voor de rechthebbenden wordt rekening gehouden met een opslag voor de effecten van loonstijging, als gevolg van cao-afspraken. Voor de ingegane pensioenen is volstaan met het berekenen van de nominale vergoeding van de uitkering inclusief werkgeverslasten tot aan de maand van ingang van het reguliere ouderdomspensioen.

Voor de vliegers bij de Landelijke Eenheid van de politie is sprake van een ontslagregeling die vanaf de 55-jarige leeftijd een uitkering garandeert van tien jaar. De berekening van de totale

uitkering is de som van de nominale uitkeringen per medewerker zonder rekening te houden met eerdere, voortijdige uitstroom of overlijden van de medewerker. Bij de berekening wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisverhogingen door groei in de schaal of door mogelijke loonsverhogingen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op de balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de betreffende paragraaf. De MRFB bevat regelgeving voor de waardering van de materiële vaste activa. De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

- de terreinen worden niet afgeschreven;
- de bedrijfsgebouwen worden lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur van 60 jaar¹;
- gebouwtechnische installaties 20² jaar;

- inrichting gebouwen/inventaris 10 jaar;
- opvallende voertuigen 3 jaar;
- onopvallende voertuigen 5 jaar;
- bijzondere voertuigen 5-10 jaar;
- vaartuigen 3-10 jaar;
- vliegtuigen 10 jaar;
- verbindingmiddelen 5-10 jaar;
- ICT apparatuur 3-5 jaar;
- geweldmiddelen en uitrusting 5-10 jaar;
- overige materiële vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur van 5 jaar.

Buiten gebruik gestelde materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de boekwaarde dan wel de lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare kosten.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Op elke balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht in de exploitatierekening.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurrantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen en rekening-courant Ministerie van Financiën

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

De politie maakt gebruik van producten die het Ministerie van Financiën aanbiedt in het kader van geïntegreerd middelenbeheer (GMB). Dagelijks wordt door middel van saldoregulatie aan het einde van de dag het saldo op de betaalrekening teruggebracht tot nul. Voor overschotten of tekorten op de rekening-courant worden door het ministerie marktconforme rentetarieven (EONIA) gehanteerd.

Eigen vermogen

Binnen het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt naar de algemene reserve en bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves zijn afgezonderde vermogensbestanddelen met een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden. Toevoegingen en

1 De aanpassing van de regelgeving om de levensduur van bedrijfsgebouwen van 35 jaar naar 60 jaar te wijzigen is in voorbereiding.

2 Ook de aanpassing van de regelgeving om de levensduur van gebouwtechnische installaties te verlengen van 15 jaar naar 20 jaar is in voorbereiding.

onttrekkingen vinden plaats vanuit de resultaatbestemming.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze valt te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer naar verwachting de verplichtingen worden vergoed door derden en wanneer deze vergoeding waarschijnlijk zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen. De voorzieningen hebben over het algemeen een langlopend karakter.

Voorzieningen Functioneel Leeftijdsonslag (FLO) en Inkoop Max

Zie voor de grondslagen het onderdeel Pensioenen.

Voorziening dienstjubilea

Deze voorziening heeft betrekking op werknemers die in aanmerking komen voor een uitkering in het kader van ambtsjubilea bij 12½, 25 of 40 jaar dienst. Er wordt gerekend met een factor van 50% (blijfkans of sterfttekans van een medewerker) van de totale berekende waarde. Voor de uitkering bij

40 jaar wordt een blijfkans van 90% berekend, indien de periode in dienst groter is dan 30 jaar.

Voorziening wachtgeld/WW/WAO

Deze voorziening heeft betrekking op voormalige werknemers die door middel van een wachtgeldregeling c.q. uitkeringsregeling de dienst hebben verlaten.

Voorziening huisvesting, leegstand panden

Deze voorziening is ter dekking van verlieslatende contracten van panden die momenteel leegstaan en niet meer in gebruik worden genomen.

Voorziening eigen-risicodragerschap (ERD) voor een deel van de WAO (WGA-vaste en ZW-flex)

Deze voorziening is ter dekking van de WGA-uitkeringen aan werknemers, met als eerste ziekte dag een datum in 2016.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst- en verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

